

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXIX/151/2016
Rady Gminy Zbiczno z dnia 30 listopada 2016 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji
dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022

Listopad, 2016 r.

Zamawiający:

Gmina Zbiczno
Urząd Gminy w Zbicznie
Zbiczno 140
87-305 Zbiczno

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk

Listopad, 2016 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

BEI – bazowa inwentaryzacja emisji
CT – Cel tematyczny
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FS – Fundusz Spójności
GOKSiR - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GPZ – główny punkt zasilania
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IZ – Instytucja Zarządzająca
KIS – Klub Integracji Społecznej
MŚP – Małe Średnie Przedsiębiorstwa
NGO - non-government organization – organizacja pozarządowa
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007 – Polska Klasyfikacja Działalności 2007
RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
workfare state - państwo zachęcające lub skłaniające do pracy
ZPP – Zielone Płuca Polski

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PODSTAWA PRAWNA.....	7
1.2.	METODA OPRACOWANIA	7
1.3.	OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	9
1.3.1.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu krajowym.....	9
1.3.2.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym....	11
1.3.3.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym	12
II.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZBICZNO	14
2.1.	POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	14
2.2.	ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA	15
2.2.1.	Środowisko i użytkowanie gruntów	15
2.2.2.	Infrastruktura	17
2.3.	SPOŁECZEŃSTWO	19
2.4.	GOSPODARKA	22
2.5.	ROLNICTWO.....	23
2.6.	TURYSTYKA I REKREACJA	23
2.7.	KULTURA	24
III.	DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	25
3.1.	PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI.....	25
3.2.	UPROSZCZONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZBICZNO	29
3.3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZBICZNO	31
	SFERA SPOŁECZNA	31
3.3.1.	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	31
3.3.1.1.	Wskaźnik nr 1 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	31
3.3.2.	Problemy rynku pracy	32
3.3.2.1.	Wskaźnik nr 3 - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	34
3.3.3.	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	35
3.3.3.1.	Wskaźnik nr 7 - udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	36
3.3.4.	Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny.	37
3.3.5.	Klimat aktywności gospodarczej	39
3.3.5.1.	Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	40
3.3.6.	Podsumowanie analizy wskaźnikowej	41
3.2.5.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	43

IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	49
4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI	49
4.2. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	49
4.3. CELE REWITALIZACJI - WSKAŹNIKI	54
V. SZCZEGÓŁOWE ZAŁOŻENIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	56
5.1. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	56
5.2. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	79
5.2.1. Mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	79
5.2.2. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	81
5.3. MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	82
5.4. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH.....	85
5.5. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	90
5.6. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	91
5.7. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH.....	93
5.8. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI ...	93
5.9. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	94
5.9.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	94
5.9.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany rewitalizacji konieczne do uchwalenia albo zmiany	94
VI. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	94
SPIS TABEL	96
SPIS RYCIN.....	96
SPIS WYKRESÓW	97
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	98

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Zbiczno przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno, Wójt zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm.). Jest zgodny również z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016), co stanowi podstawę ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w tym dokumencie. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony w nawiązaniu do „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (ZPPR). ZPPR w zakresie rewitalizacji stanowi zestaw informacji i reguł na potrzeby opracowywania programów rewitalizacji, mających wesprzeć gminy województwa kujawsko-pomorskiego w przygotowaniu wysokiej jakości programów rewitalizacji. Mają one prowadzić do faktycznej odnowy społecznej i przestrzennej obszarów problemowych, w sytuacji, gdy jednym ze źródeł finansowania jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020.

1.2. METODA OPRACOWANIA

Na podstawie przeprowadzonych analiz Wójt Gminy Zbiczno sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony

na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Szczegółowy opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji został zamieszczony w rozdziale III Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został podjęty Uchwałą Rady Gminy nr XXVII/138/2016 z dnia 27 września 2016r.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Wójt Gminy Zbiczno sporządza Gminny Program Rewitalizacji (GPR), w którym w szczególności zawiera:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru,
- opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowania GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322),
- określenie niezbędnych zmian w uchwale o zasadach wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji,
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,

- w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

1.3. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi Gminy i dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym (regionalnym i krajowym). Założenia zawarte w GPR wpisują się w założenia zawarte w innych dokumentach strategicznych. Opis powiązań GPR został przedstawiony poniżej.

1.3.1. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu krajowym

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia – plan definiuje rewitalizację jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizacji programów rewitalizacji. Natomiast główny cel Narodowego Planu Rewitalizacji to poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. GPR wpisuje się w założenia zawarte w opisywanym dokumencie.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – jest to najważniejszy dokument strategiczny w kraju w perspektywie średniookresowej, określający cele rozwoju do 2020 r. Głównym celem Strategii, w który wpisuje się GPR jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Obszary działania, cele i priorytety rozwojowe powiązane z GPR to:

- Obszar strategiczny i Sprawne i efektywne państwo, Cel 3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, Priorytet Rozwój kapitału społecznego,
- Obszar strategiczny II Konkurencyjna gospodarka, Cel 4. Rozwój kapitału ludzkiego, Priorytety: Zwiększenie aktywności zawodowej, Poprawa jakości kapitału ludzkiego; Cel 6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, Priorytet: Poprawa efektywności energetycznej,

- Obszar strategiczny III: Spójność społeczna, Cel I. Integracja społeczna, Priorytet: Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Koncepcja to najważniejszy dokument w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Wytycza on kierunki krajowej polityki przestrzennej w perspektywie do 2030 r. Cel strategiczny to efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. GPR wpisuje się w cel strategiczny i następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – jest najważniejszym dokumentem strategicznym w długookresowej perspektywie czasowej określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym co najmniej 15 lat. Głównym celem strategii jest poprawa jakości życia Polaków. Pozostałe cele spójne z GPR to:

- Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,
- Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- Cel 11 – wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – jest to średniookresowy dokument strategiczny, kompleksowo odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Główny cel polityki regionalnej to efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych uwarunkowań i potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. GPR jest zbieżny co do celu 2 - Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 – Wytyczne określają i ujednolicają warunki i procedury wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają również, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych z funduszy europejskich: EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, a także wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Dokument zawiera opis warunków i sposoby zapewnienia komplementarności interwencji projektów rewitalizacyjnych. GPR został opracowany zgodnie

z założeniami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 -

Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w CT 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją oraz środków EFRR w zakresie PI 9a inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych. GPR został opracowany zgodnie z założeniami Wytycznych.

1.3.2. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+ – zakłada 4 priorytety rozwoju województwa wynikające z misji rozwoju (Kujawsko-Pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo), i są to: konkurencyjna gospodarka, modernizacja przestrzeni wsi i miast, silna metropolia, nowoczesne społeczeństwo. Z priorytetów, najbardziej w założenia celów, przedsięwzięć i poszczególnych projektów rewitalizacji wpisuje się modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz nowoczesne społeczeństwo, które to posiadają bezpośrednie odniesienie do proponowanych założeń GPR dotyczących poprawy infrastruktury i odnowy przestrzeni miejskiej oraz poprawy jakości kapitału społecznego. Te działania przyczyniają się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, który jest główną ideą zarówno Strategii, jak i GPR.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – według zapisów RPO WK-P, rewitalizacja będzie wpięta głównie w ramach priorytetu inwestycyjnego: 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Celem jest wzrost ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wspierane z innych osi priorytetowych RPO WK-P w ramach finansowania ze środków EFS i EFRR. Przedsięwzięcia i projekty wyznaczone w GPR są opracowane w nawiązaniu do działań i poddziałań wskazanych jako preferowane w programach rewitalizacji, gdzie jednym ze źródeł finansowania ma być nieniejszy RPO.

Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – Zasady regionalne określają sposób tworzenia programów rewitalizacji, zwłaszcza zasady opracowania programów w perspektywie finansowej 2014-2020, tj.:

- kompleksowość,
- komplementarność,

- koncentracja,
- partnerstwo,
- partycypacja;

Wskazują również obligatoryjne elementy programu rewitalizacji i oczekiwane efekty rewitalizacji. GPR jest opracowany zgodnie z zasadami tworzenia programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – dokument jest szczegółowym opisem 12 Osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR, EFS oraz publicznych środków krajowych i środków prywatnych. GPR jest wspierany przede wszystkim w ramach Osi priorytetowej 7, w ramach:

- Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;

Dodatkowo działania rewitalizacyjne są wspierane z pozostałych dostępnych źródeł finansowania rewitalizacji ujętych w ZPPR.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego przedstawia następujący cel główny: zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakości życia mieszkańców. Pozostałe cele szczegółowe wynikające z celu głównego wpisują się w założenia programu rewitalizacji, których wyrazem są projekty rewitalizacyjne. Rozwój pod względem planistycznym województwa kujawsko-pomorskiego jest wyrażony w działaniach rewitalizacyjnych o znaczeniu przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalnym i środowiskowym. Założenia GPR są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego.

1.3.3. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia rozwoju powiatu brodnickiego na lata 2014-2022 – strategia rozwoju jest długookresowym dokumentem, który wyznacza najważniejsze kierunki rozwojowe powiatu do 2022 r. Głównym celem strategicznym powiatu brodnickiego jest:

Powiat przyjazny ludziom, gospodarce i środowisku

Odnosnie do celu głównego określono pięć celów częściowych strategii:

1. Wysoki standard ochrony zdrowia mieszkańców powiatu
2. Dobry stan infrastruktury technicznej
3. Powiat atrakcyjny dla mieszkańców i ludzi młodych
4. Bezpieczny powiat
5. Partnerska i spójna współpraca samorządów, NGO i innych instytucji

GPR jest ściśle powiązany z celami częściowymi strategii, a w szczególności z 2, 3, 4 i 5. Działania rewitalizacyjne zawarte w programie są ukierunkowane na poprawę jakości infrastruktury technicznej, rozwiązanie problemów społecznych, czy wsparcie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Te działania opisane szerzej w GPR wpisują się w konkretne zadania przypisane celom częściowym strategii.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego – dokument stanowi zbiór wytycznych dotyczących postawionych celów, zadań i środków ich

realizacji na podstawie specyfiki analizowanego obszaru. Przedstawia zarys ogólny oraz szczegółowy, określający kierunek działań władz Powiatu, zachowując jednocześnie elastyczność, dającą możliwość wprowadzania zmian określonych jego elementów. W strategii określono pięć celów strategicznych:

1. Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki
2. Nowoczesna oferta edukacyjna odpowiadająca potrzebom rynku pracy
3. Wzmocnienie integracji społecznej i dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do sytuacji demograficznej
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego regionu i promocja walorów przyrodniczych
5. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej

GPR wpisuje się w cele strategiczne zawarte w niniejszej Strategii. W szczególności przedsięwzięcia opisane w programie rewitalizacji odpowiadają swoim zakresem celom: 1, 3, 4 i 5. GPR odnosząc się do obszaru Gminy Zbiczno wspiera również realizację wymienionych celów strategicznych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ukierunkowane na eliminację problemów społecznych, rozwój przedsiębiorczości, ochronę dziedzictwa kulturowego i rozwój infrastruktury na obszarze rewitalizacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno

– dokument przedstawia główne kierunki polityki przestrzennej Gminy. Celem głównym studium jest:

Zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy służący poprawie jakości i warunków życia mieszkańców oraz ograniczenie strefy ubóstwa i bezrobocia, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

GPR nie zmienia kierunków polityki przestrzennej gminy zawartych w Studium dotyczących przeznaczenia terenów o konkretnych funkcjach. Natomiast wprowadza obowiązek uwzględnienia w studium uchwalonych obszarów zdegradowanych, który to obowiązek wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10 ust. 2 pkt 14).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2012-2020

– opracowanie i realizacja niniejszej strategii jest jednym z zadań własnych gminy. Uwzględnia ona programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia określa cele szczegółowe w zakresie pomocy społecznej dla różnych grup osób, w tym bezrobotnych, rodzin w trudnej sytuacji życiowej, osób niepełnosprawnych, starszych i niesamodzielnych, czyli ogólnie ujmując osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania GPR wpisują się w założenia strategii. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio oddziałują na eliminację problemów społecznych poprzez realizację projektów miękkich (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, bezrobociu)

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2016-2020 – jest dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata. W strategii określono wizję rozwoju Gminy Zbiczno:

Gmina Zbiczno - przyjazna dla rozwoju przedsiębiorczości, atrakcyjna turystycznie, dbająca o środowisko naturalne. Gmina, w której warto odpoczywać, mieszkać i inwestować

Następnie w odniesieniu do wizji wyznaczono 4 cele strategiczne:

1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego

2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
3. Mądrzy, zdrowi aktywni mieszkańcy
4. Wzmacnianie walorów turystyczno-wypoczynkowych

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne wpisują się we wszystkie cele strategiczne zawarte w strategii. Działania rewitalizacyjne są ukierunkowane na poprawę sytuacji w sferze społecznej poprzez eliminację lub ograniczenie problemu bezrobocia, niskiej samowystarczalności ekonomicznej, czy problemów w sferze gospodarczej w postaci niskiego stopnia przedsiębiorczości.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Zbiczno – Celem niniejszego Planu gospodarki niskoemisyjnej jest przygotowanie działań dotyczących terenu gminy Zbiczno prowadzących do redukcji emisji gazów cieplarnianych z terenu całego obszaru geograficznego gminy o 14 % w stosunku do emisji okresu bazowego BEI, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w finalnej konsumpcji energii do roku 2020 do poziomu 40 %, redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej o 7,4 % w stosunku do zużycia energii okresu bazowego BEI, redukcja emisji pyłu PM10 o 29 % oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy Zbiczno w planowanym okresie 2016 – 2018 z perspektywą do 2020 roku. Założenia planu wpisują się w planowanie przedsięwzięcia i projekty opisane w GPR, które odnoszą się przede wszystkim do poprawy efektywności energetycznej budynków.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZBICZNO

W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy Zbiczno pod względem: położenia geograficznego i administracyjnego; aspektów społecznych wyrażonych podstawowymi danymi demograficznymi; a także przedstawiono charakterystykę środowiska i sposobów jego ochrony na terenie gminy, infrastruktury, gospodarki, rolnictwa, turystyki i rekreacji, kultury, ochrony zabytków.

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina Zbiczno położona jest we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie brodnickim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 134 km². Odległości dzielące siedzibę Urzędu Gminy (wieś Zbiczno) od największych miast regionu:

- Brodnica – 8 km,
- Grudziądz – 45 km,
- Toruń – 63 km,
- Bydgoszcz – 93 km.

Ryc. 1. Położenie Gminy Zbiczno na tle gmin powiatu brodnickiego

Źródło: opracowanie własne

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego Gmina Zbiczno leży w obrębie prowincji Niż Środkowopolski, podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie, w makroregionie Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie i w granicach mezoregionu Pojezierze Brodnickie. Obszar Gminy Zbiczno tworzy rzeźba młodoglacjalna, którą tworzą wysoczyzny, sandry oraz wklęsłe rynny polodowcowe i doliny rzeczne.

2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów

Według danych GUS za rok 2014, na analizowanym obszarze znajduje się 27,8 ha lasów gminnych oraz 10 cmentarzy o łącznej powierzchni 3,32 ha. Lesistość wynosi 42,6 %, co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia wartość dla powiatu brodnickiego (21,9 %).

Na terenie Gminy Zbiczno znajduje się 12 114,17 ha obszarów prawnie chronionych (GUS 2014). Ilość form ochrony przyrody jest bardzo zróżnicowana i uwzględnia unikatowe wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy Zbiczno. Prezentują się one następująco:

- **Brodnicki Park Krajobrazowy** – został utworzony w 1985 roku, jest naturalną osłoną rezerwatów przyrody oraz terenem badań naukowych. W 1997 i 2005 roku został powiększony i dziś zajmuje powierzchnię 8.001 ha co stanowi 59,8% powierzchni gminy. Zajmuje centralną część Pojezierza Brodnickiego. Na terenie Parku znajduje się około 45 jezior. Wody parku należą do najczystszych w regionie.

- Występują tu lasy borowe (bory mieszane świeże i bory świeże), lasy mieszane świeże i lasy liściaste z bukiem. Można tu znaleźć lipy, dęby, klony, łęgi olszowe, olsze szare, jesiony wyniosłe, jawory, topole, czy wierzby,
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy** – podstawowym zadaniem ochrony obszarów chronionego krajobrazu jest zachowanie możliwie niezmienionej, atrakcyjnej formy, walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych dla różnej działalności człowieka,
 - **Obszar Natura 2000 Ostoja Brodnicka** – składa się z pięciu części, największa obejmuje obszar rzeki Skarlanki wraz z jeziorami. Pozostałe to kompleksy bagiennych lasów w okolicach wsi Tomki, oraz rynna jezior Mielowo i Sosno. W jej skład wchodzi również rezerwat przyrody „Retno” i „Bagno Mostki”. Obszar ważny z punktu widzenia bioróżnorodności,
 - **Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy** – znajduje się w granicach dwóch województw: kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Jest to korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim,
 - **Rezerwat Przyrody „Mielowo”** – utworzony w 1958 roku, położony jest w dużym kompleksie leśnym z dominacją lasów liściastych. Zajmuje powierzchnię 11,73 ha. Rosną tu około dwustuletnie okazy buków, dębów i sosen,
 - **Rezerwat Przyrody „Retno”** – utworzony w 1981 roku. Zajmuje powierzchnię 33,60 ha. Chroni lasy liściaste znajdujące się na południowo-zachodniej stronie jeziora Retno,
 - **Rezerwat Przyrody „Okonek”** – zajmuje powierzchnię 9,04 ha i został utworzony w 1963 roku. Jego głównym przedmiotem ochrony jest zarastające jezioro, otoczone naturalnym torfowiskiem mszarnym,
 - **Rezerwat Przyrody „Stręszek”** – jego powierzchnia to 4,46 ha i nadano mu formę prawną w 1963 roku. Obejmuje jezioro Stręszek i otaczające go torfowiska,
 - **Rezerwat Przyrody „Bagno Mostki”** – zawiązany w 1996 roku, obejmuje duży kompleks torfowisk przejściowych i fragmentami wysokich. Jest miejscem bytowania ptaków i ssaków,
 - **Rezerwat Przyrody „Bachotek”** – rozciąga się wzdłuż lewego brzegu Skarlanki. Zajmuje powierzchnię 22,71 ha i powstał w 1984 roku,
 - **Rezerwat Przyrody „Rzeka Drwęca”** – utworzony w 1961 roku, jego powierzchnia na terenie powiatu brodnickiego to 199,40 ha. Obejmuje wody Drwęcy i kilku jej dopływów. Chroni środowisko bytowania m. in. łososia, troci, pstrąga i certy.

Na terenie gminy występują również inne formy przyrody w postaci użytków ekologicznych (40 użytków) i pomników przyrody (22 pomniki).

Gmina Zbiczno znajduje się w granicach obszaru „Zielone Płuca Polski” (ZPP), który tworzą unikatowe przyrodniczo tereny znajdujące się w północno-wschodniej części Polski. Zajmuje on powierzchnię 63 234 km², co stanowi 20,2 % powierzchni kraju. Podstawą wyznaczenia obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Idea ZPP zakłada integrację ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępem cywilizacyjnym.

Gmina Zbiczno jest gminą rolniczą. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 40,5 %. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych jest znaczny i wynosi 43,6 %. Dużą część opisywanego terenu zajmują grunty pod wodami. Ich udział wynosi 8,9 %.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Zbiczno

Forma użytkowania	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	13 377	100,0
powierzchnia lądowa	12 185	91,1
użytki rolne razem	5 420	40,5
użytki rolne - grunty orne	4 715	35,2
użytki rolne - sady	27	0,2
użytki rolne - łąki trwałe	301	2,3
użytki rolne - pastwiska trwałe	236	1,8
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	115	0,9
użytki rolne - grunty pod rowami	26	0,2
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	5 826	43,6
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	5 771	43,1
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	55	0,4
grunty pod wodami razem	1 192	8,9
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	1 067	8,0
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	125	0,9
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	384	2,9
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	84	0,6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	14	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	19	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	4	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	41	0,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	197	1,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	25	0,2
użytki ekologiczne	123	0,9
nieużytki	420	3,1
tereny różne	12	0,1

Źródło: dane GUS, 2014

2.2.2. Infrastruktura

Sieć drogową na terenie Gminy Zbiczno tworzą ogólnodostępne drogi publiczne powiatowe i gminne. Przez opisywany obszar nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. W niedalekiej odległości od Gminy biegnie droga krajowa nr 15 łącząca Trzebnicę z Ostródą. Podstawowy układ dróg tworzą:

- Droga powiatowa nr 1803 C: Ciche – granica województwa,
- Droga powiatowa nr 1805 C: granica województwa – Zbiczno – Brodnica,
- Droga powiatowa nr 1812 C: Pokrzydowo – Bachotek,

- Droga powiatowa nr 1813 C: Żmijewo – Karbowo,
- Droga powiatowa nr 1817 C: Górale – Zbiczno,
- Droga powiatowa nr 1825 C: Bobrowo – Zbiczno – Jajkowo,
- Drogi gminne o łącznej długości ponad 105 kilometrów.

W południowo-zachodniej części gminy przebiega linia kolejowa nr 208 relacji Działdowo-Chojnice. Jest to linia kolejowa jednotorowa niezelektryfikowana. Na odcinku Brodnica-Jabłonowo Pomorskie, w Najmowie, znajduje się osobowa stacja kolejowa.

Biorąc pod uwagę wyposażenie w podstawową infrastrukturę komunalną należy podkreślić objęcie 95,9 % mieszkańców siecią wodociągową (GUS wg stanu na 31.12.2014 r.). Długość czynnej sieci wodociągowej na koniec 2014 r. wynosiła 91,1 km.

W gminie znajduje się 26 ujęć wód podziemnych. Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę gminy są zasoby wód podziemnych (poziom plejstoceński), które czerpane są z ośmiu ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Ciche, Gaj-Grzmięca, Pokrzydowo, Zbiczno

Według danych GUS za rok 2014 mniejszy jest dostęp do sieci kanalizacyjnej, z której korzysta 36 % mieszkańców. Długość sieci wynosi 37,7 km. Do systemu kanalizacji sanitarnej są podłączone następujące miejscowości: Bachotek, Brzezinki, Gaj-Grzmięca, Grzmięca, Najmowo, Pokrzydowo, Wysokie Brodno, Zbiczno, Żmijewko, Żmijewo. Mieszkańcy pozostałych miejscowości korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), których liczba w 2014 roku wyniosła 928 oraz 25 przydomowych oczyszczalni ścieków

Gmina Zbiczno nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Z tego powodu ścieki komunalne z terenu gminy są odprowadzane do oczyszczalni w Brodnicy. Jest ona zarządzana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy. Jej przepustowość wynosi 7.500 m³/dobę.

Gmina Zbiczno jest całkowicie zelektryfikowana. Źródło jej zasilania stanowią stacje GPZ 110/15 kV: GPZ Brodnica Grunwald, GPZ Brodnica Podgórz, GPZ Jabłonowo.

Na terenie gminy znajdują się także odcinki elektroenergetycznej linii wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Jabłonowo – GPZ Brodnica Grunwald. Ponadto porozmieszczane są elementy sieci w postaci: napowietrznych i wewnętrznych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, a także napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych SN 15 kV i nN 0,4 kV służących do zasilania w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy.

Według stanu na koniec 2014 r. mieszkańcy Gminy Zbiczno nie korzystają z sieci gazowej. Na opisywanym terenie nie planuje się budowy sieci gazowej.

Na rzece Skarlance, w miejscowości Grzmięca, znajduje się mała elektrownia wodna. Jej moc produkcyjna wynosi 30 KW. W Grzmięcy, w Ośrodku Zarybieniowym PZW działa również wolnostojąca instalacja fotowoltaiczna. Na terenie gminy brak jest innych form odnawialnych źródeł energii takich jak: elektrownie wiatrowe czy biogazownie. W obszarze gminy występują natomiast pompy ciepła na prywatnych posesjach.

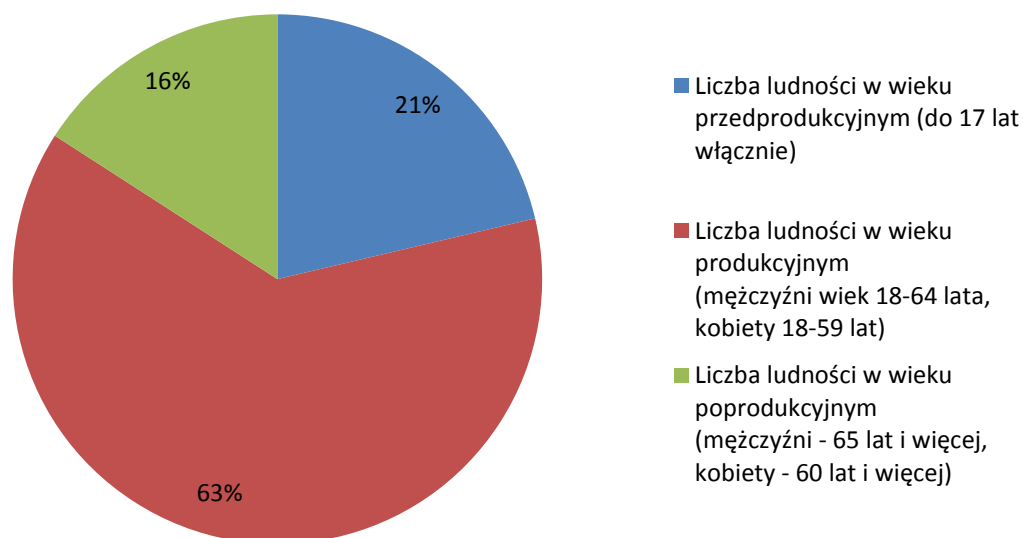
2.3. SPOŁECZEŃSTWO

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Gminy za 2015 r. w ewidencji figurują 4 844 osoby. szczegółowe analizy dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla Gminy z danymi dotyczącymi województwa kujawsko-pomorskiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Zbiczno wynosiła na koniec roku 2014, zgodnie z danymi GUS według faktycznego miejsca zamieszkania 4 777 osób.

Zgodnie z danymi GUS wskaźnik zaludnienia w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 36 osób/km² i jest znacznie niższy niż średnia dla powiatu brodnickiego (75 osób/km²) i województwa kujawsko-pomorskiego (116 osób/km²). Średnia dla całej Polski wynosi 123 osoby/km². Porównanie wymienionych danych wyraźnie wskazuje na wiejski charakter opisywanego terenu oraz potrzebę spojrzenia z tej perspektywy na występujące tu problemy demograficzne.

Według ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Gminy liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi 843 osób. Najwięcej, bo 3 196 osób jest osób w wieku produkcyjnym. Najmniejsza jest liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), tj. 805 osób. Strukturę ludności z podziałem na miejscowości przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych ludności Gminy Zbiczno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zbiczno

Liczbę ludności w podziale na miejscowości i grupy wiekowe przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej. Dane pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Gminy.

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Zbiczno

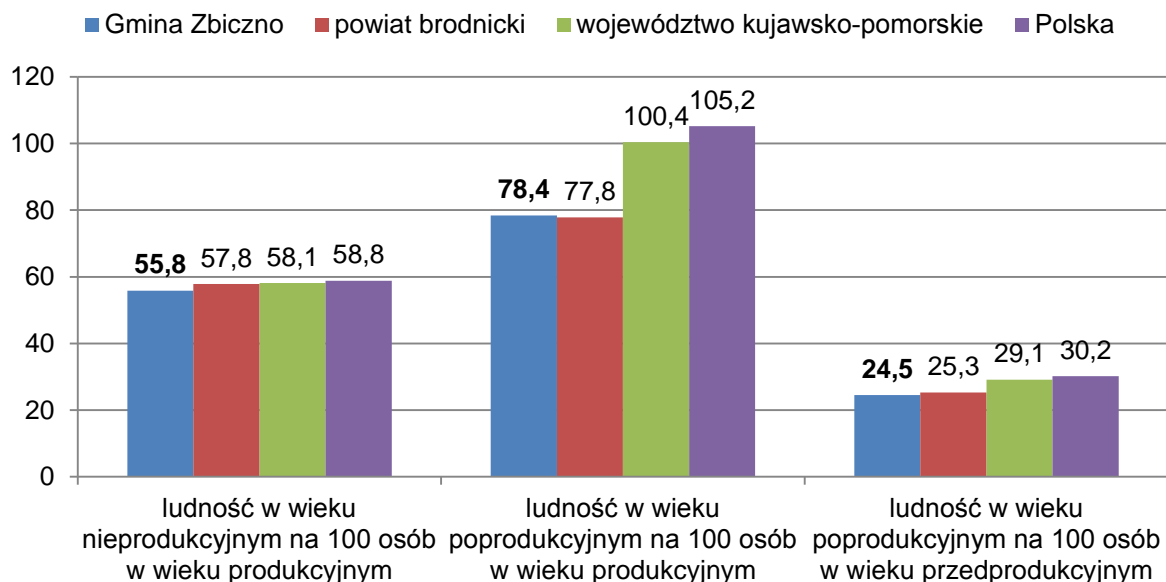
Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Liczba gospodarstw domowych ogółem
1.	Brzezinki	329	53	225	51	92
2.	Ciche	588	88	388	112	201
3.	Czysteblota	66	13	41	12	19
4.	Gaj - Grzmięca	178	23	123	32	63
5.	Lipowiec	139	20	87	32	38
6.	Najmowo	440	61	310	69	116
7.	Pokrzydowo	1091	216	692	183	278
8.	Sumowo	328	60	223	45	65
9.	Sumówko	321	50	222	49	88
10.	Zastawie	169	27	111	31	42
11.	Zbiczno	995	181	657	157	348
12.	Żmijewko	200	51	117	32	54
RAZEM GMINA ZBICZNO		4 844	843	3 196	805	1 404

Źródło: Urząd Gminy Zbiczno

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną, wzrostową tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Zbiczno. Według danych GUS od 2004 do 2014 roku liczba mieszkańców wzrosła z 4 501 do 4 809, co daje przyrost o około 6 %. Jest to związane z dodatnim przyrostem naturalnym i dodatnim saldem migracji odnotowanych w tym okresie czasu.

Dane o strukturze ekonomicznej ludności za 2014 rok pochodzące z GUS-u pozwalają na wyliczenie wskaźników obciążenia demograficznego i porównanie ich do wartości dla powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego i Polski:

- Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Zbiczno: 55,8
 - wskaźnik dla powiatu brodnickiego: 57,8
 - wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego: 58,1
 - wskaźnik dla Polski: 58,8.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Zbiczno: 78,4
 - wskaźnik dla powiatu brodnickiego: 77,8
 - wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego: 100,4
 - wskaźnik dla Polski: 105,2.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Zbiczno: 24,5
 - wskaźnik dla powiatu brodnickiego: 25,3
 - wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego: 29,1
 - wskaźnik dla Polski: 30,2.

Wykres 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014

2.4. GOSPODARKA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2014), na terenie Gminy Zbiczno działa 326 podmiotów gospodarczych, z czego 312 należy do sektora prywatnego, a pozostałe 14 do sektora publicznego. Należy zauważyć, że dane GUS nie są tożsame z ewidencją prowadzoną przez Urząd Gminy, co jest spowodowane przyjętą przez GUS metodologią. Niemniej warto te dane przytoczyć, w celu możliwości porównania rozwoju gospodarczego Gminy Zbiczno z jednostkami administracyjnymi wyższego rzędu.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	326
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	24
W sekcji B - górnictwo i wydobywanie	2
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	27
W sekcji E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
W sekcji F - budownictwo	74
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	70
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	9
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10
W sekcji J – informacja i komunikacja	6
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
W sekcji P – edukacja	9
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	26

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Na terenie Gminy Zbiczno najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest budownictwo i handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności jak: przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo.

2.5. ROLNICTWO

Istotną formą użytkowania terenu Gminy Zbiczno jest użytkowanie rolnicze, gdyż użytki rolne zajmują około 40,5 % powierzchni analizowanej jednostki.

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy funkcjonuje 427 gospodarstw rolnych. Gospodarstw do 1 ha włącznie jest 64, między 1 a 5 ha – 149, między 5 a 10 ha – 78, a gospodarstw rolnych powyżej 10 ha jest 136. Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha stanowią 68 % ogólnej liczby gospodarstw rolnych. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

W powierzchni zasiewów dominują zboża. Struktura pogłówna zwierząt gospodarskich wskazuje na duży udział gospodarstw zajmujących się hodowlą trzody chlewnej, a także bydła.

2.6. TURYSTYKA I REKREACJA

Potencjał Gminy Zbiczno opiera się przede wszystkim na wysokiej jakości walorach środowiska przyrodniczego, którego uzupełnieniem są walory kulturowe gminy. Tym co wyróżnia Gminę jest położenie na obszarze pojezierza Brodnickiego, które stanowi część „Zielonych Płuc Polski”. Teren ukształtowany został przez zlodowacenie bałtyckie. Powierzchnię wysoczyzny morenowej urozmaicają pojedyncze pagórki morenowe oraz płytkie rynny i zagłębienia bezodpływowe. Środkową część gminy przecinają, biegnące z północnego-zachodu na południowy-wschód, głębokie i długie rynny polodowcowe, wypełnione licznymi jeziorami, które stanowią prawdziwe bogactwo gminy. Na terenie Gminy Zbiczno znajduje się blisko 40 jezior, które zajmują blisko 10 % jej powierzchni (1 220 ha). Największe z nich to: jezioro Bachotek (211 ha), jezioro Sosno (187,8 ha), jezioro Zbiczno (128,9 ha). We wschodniej części gminy wysoczyzna morenowa opada stromą krawędzią ku pradolinie Drwęcy, biegnącej tu niemal prosto z północy na południe. Na płaskim, szerokim dnie doliny występują liczne meandry i starorzecza Drwęcy. Urozmaicona rzeźba terenu sprzyja bogactwu wód powierzchniowych. Wśród rzek najważniejszą jest Drwęca, której kręty bieg w okolicach miejscowości Szramowo wyznacza granicę gminy na odcinku 7 km. Niemal cała gmina należy do zlewni Drwęcy, przede wszystkim przez jej dopływy: Skarlankę i Brodniczankę.

Opisane powyżej walory przyrodnicze, a także powiązane z nimi formy ochrony przyrody (2.2.1 Środowisko i użytkowanie gruntów) stwarzają idealne warunki do aktywnego wypoczynku i rekreacji. Gmina posiada bardzo dobrą bazę noclegową. Znajdują się tutaj ośrodki wypoczynkowe położone nad jeziorami, gospodarstwa agroturystyczne oraz pola namiotowe.

Dodatkowym atutem turystycznym Gminy są zabytki wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomych:

- **Pokrzydowo (Numer rejestru: A/1002):**
 - zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP:
 - Kościół,
 - Cmentarz przykościelny,
 - Ogródenie terenu kościoła i cmentarza.
- **Tomki (Numer rejestru A/1361):**
 - zespół dworsko-parkowy:

- dwór,
- park,
- budynek obory
- **Żmijewo (Numer rejestru A/369):**
 - kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jakuba Apostoła;

Poza obiektami ujętymi w wojewódzkim rejestrze zabytków nieruchomych, na terenie Gminy Zbiczno występują jeszcze inne obiekty o wysokich walorach architektonicznych, kulturowych i turystycznych:

- **Bachotek:**
 - park dworski z XIX w.,
 - cmentarz – miejsce pamięci narodowej 1939-1945;
- **Brzezinki:**
 - park dworski z XIX wieku,
 - gorzelnia z pocz. XX wieku;
- **Ciche:**
 - cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku;
- **Gaj-Grzmięca:**
 - Młyn wodny wraz z halą traka z początku XX wieku,
- **Najmowo:**
 - pałac z przełomu XIX i XX wieku,
 - park dworski z XIX w.,
 - gorzelnia i młyn z przełomu XIX i XX wieku;
- **Sosno:**
 - dwór z przełomu XIX i XX wieku,
 - park dworski z końca XIX wieku.

Na obszarze gminy znajduje się również 6 ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych i wiele szlaków turystycznych, w tym rowerowych i kajakowych.

2.7. KULTURA

Na terenie Gminy Zbiczno głównym podmiotem odpowiedzialnym za działalność kulturalną jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie (GOKSiR), który dysponuje ośmioma świetlicami wiejskimi, które są zlokalizowane w miejscowościach: Brzezinki, Ciche, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko i Zbiczno. W skład GOKSiR wchodzi również:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Zbicznie,
- Filia Biblioteki w Cichem,
- Filia Biblioteki w Pokrzydowie,
- Filia Biblioteki w Sumowie.

GOKSiR jest również odpowiedzialny za organizowanie różnego rodzaju imprez i wydarzeń kulturalnych dla lokalnej społeczności, z których największe to:

- Dni Gminy Zbiczno,
- Festiwal Reggae Rock,

- Złot Motocyklowy,
- Dożynki Gminno-Parafialne,

Ważną imprezą kulturalną jest również Festiwal Piosenki Romantycznej, a także liczne festyny rodzinne i sportowe. Aktywność mieszkańców Gminy jest wyrażona uczestnictwem w kołach zainteresowań, zespołach wokalnych, czy lokalnych stowarzyszeniach, tj.:

- Zespół wokально-instrumentalny „Wesołe Kumoszki”,
- Zespół wokalny „Pokrzydowianki”,
- Koło plastyczne w Pokrzydowie,
- Tenis stołowy w Zbicznie i Najmowie,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Stowarzyszenie „Zgodnie z Naturą i Tradycją” ze Zbiczna,
- Stowarzyszenie „Rozwoju Wsi Pokrzydowo i Okolic” z Pokrzydowa,
- Stowarzyszenie „Dla dawnych odmian i ras” z Pokrzydowa,
- Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych EKOŁAN z Pokrzydowa,
- Stowarzyszenie Rozwoju Regionu „Bądźmy razem” z Sumowa,
- Towarzystwo „Przyjaciół Gminy Zbiczno”.

III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę, która obejmuje analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie Gminy Zbiczno, a także sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem graficznym zasięgów przestrzennych danych obszarów na obszarze Gminy Zbiczno.

3.1. PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Zbiczno biorąc pod uwagę cechy wskazujące na kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych.

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 (Toruń, 4 maja 2016 r.), delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy, a wskazanie obszaru rewitalizacji będzie zależne

od wybranego celu rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego.

Do **obszaru zdegradowanego** należy zaliczyć miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich. Jednocześnie wskaźniki te powinny przyjmować w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy,
- na terenie miejscowości znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego.

Dla poszczególnych miejscowości można posłużyć się takimi samymi lub różnymi kryteriami (wyborem wskaźników), jednak zgodnie z zasadami określonymi powyżej.

Obszar zdegradowany może stanowić jedna miejscowość lub kilka miejscowości. Jednocześnie istnieje możliwość przeprowadzenia diagnozy na poziomie sołectw, co zastosowano w przypadku Gminy Zbiczno. Ilekroć mowa w niniejszym dokumencie o miejscowościach, należy przez to rozumieć sołectwa.

Jednocześnie gmina może sama zaproponować autorski zestaw kryteriów (minimum dwóch), na podstawie których obiektywnie wskaże obszar rewitalizacji, na którym prowadzone będą działania rewitalizacyjne.

Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego w ustalonych obszarach analizy zaproponowana w Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 (Toruń, 4 maja 2016 r.) jest ograniczona. Wskaźniki, które mogą być wykorzystane dla obszarów wiejskich, dotyczą przede wszystkim **strefy społecznej**, w ramach której wyznaczono cechy szczegółowe tj.:

- a) zaawansowanie procesu starzenia się ludności (jeden wybrany wskaźnik):
 - wskaźnik nr 1 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze,
 - wskaźnik nr 2 - stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
- b) problemy rynku pracy (konieczność wyboru pomiędzy wskaźnikiem 4 i 5 ze względu na ich podobieństwo):
 - wskaźnik nr 3 - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
 - wskaźnik nr 4 - stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
 - wskaźnik nr 5 - udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze.
- c) samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych (konieczność wyboru pomiędzy wskaźnikiem 6 i 7):
 - wskaźnik nr 6 - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
 - wskaźnik nr 7 - udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze,

- wskaźnik nr 8 - udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.
- d) bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny:
 - wskaźnik nr 15 – stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze,
- e) skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym oraz aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat:
 - wskaźnik nr 13 - miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego).

Jednocześnie przy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje analizę zjawisk gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych – stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan techniczny obiektów budowlanych itp.

Dalsza część wyznaczenia obszaru rewitalizacji zależna jest przede wszystkim od zamierzonego celu rewitalizacji. Gmina musi więc wybrać i spełnić jeden z 4 poniższych zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego lub jego części i tym samym zdecydować się na określony kierunek działań rewitalizacyjnych:

A. Cel rewitalizacji: przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:

- występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju społecznego,
- na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszko-jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury wymienionej poniżej to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km:
 - a) komplementarnej wobec już istniejącej lub
 - b) bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej lub
 - c) utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań / aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej lub
 - d) utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa.

B. Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,

- na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne.

C. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Za obszary rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego),
- lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.

D. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub miejscowość znajduje się wśród trzech miejscowości w gminie o największej bezwzględnej liczbie objętych sytuacją kryzysową,
- lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor NGO).

Jeśli tak przeprowadzona delimitacja obszaru rewitalizacji wskazuje do rewitalizacji miejscowości, w których łączna liczba mieszkańców przekracza 30 % ludności gminy i/lub w których suma powierzchni przekracza 20 % ogólnej powierzchni w gminie, niezbędne jest dokonanie wyboru zawężającego. W pierwszej kolejności należy przeprowadzić działania na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego. Następnie trzeba przeprowadzić działania, które zapewniają efekty rewitalizacyjne w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców (działania zapewniające możliwie najszersze oddziaływanie społeczne). Kolejność planowania reszty zadań jest dowolna.

Jednocześnie należy podkreślić, że powyższe zasady delimitacji umożliwiają wybór obszaru rewitalizacji dużo mniejszego niż wskazane progi 20 % powierzchni gminy i 30% liczby ludności gminy, jeżeli takie są potrzeby, możliwości i polityka gminy. Zalecana jest wybór najważniejszych priorytetów i koncentracja działań dla zwiększenia ich efektywności.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji została opracowana w zgodzie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777), jak i „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Niniejsza diagnoza nawiązuje również do „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (Toruń, 4 maja 2016 r.).

3.2. UPROSZCZONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZBICZNO

Obszar zdegradowany to obszar, na którym wykazano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Skale tych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju przypisane do ww. sfer, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Diagnozę występowania stanu kryzysowego w gminie przeprowadza się w podziale na sołectwa lub miejscowości. Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą jest analiza czynników występujących w granicach poszczególnych sołectw.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Zbiczno został wyznaczony zgodnie z zasadami wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich określonymi w ZPPR. Przeprowadzono analizę wskaźnikową dla wszystkich miejscowości gminy zgodnie z kryteriami wskazanymi w ZPPR.

SFERA SPOŁECZNA

Występowanie i skala negatywnych zjawisk społecznych została zbadana pod kątem:

- zaawansowanego procesu starzenia się ludności, za pomocą wskaźnika:
 - udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
- problemów rynku pracy, za pomocą wskaźnika:
 - udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, za pomocą wskaźnika:
 - udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze;
- bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny, za pomocą wskaźników:
 - stosunku (udziału %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze,
 - wskaźnika przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1 000 mieszkańców – w tym przypadku wskaźnik jest wyłącznie poglądowy. Ze względu na fakt, że ilość przestępstw kryminalnych jest znikoma, co wpływa na obniżoną wiarygodność próby, wskaźnik ten nie będzie brany pod uwagę przy podsumowaniu wskaźników.

W zakresie wskaźników ze sfery społecznej wykazano szeroko zakrojone występowanie negatywnych zjawisk w każdym ze zbadanych aspektów. Każda miejscowość osiągnęła gorszą wartość od średniej dla Gminy dla co najmniej jednego wskaźnika w sferze społecznej. W zakresie zaawansowania procesu starzenia się ludności w 6 miejscowościach wykazano nasilenie występowania danego procesu, a są to: Ciche, Czystebłota, Gaj – Grzmięca, Lipowiec, Pokrzydowo, Zastawie. Największy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności odnotowano w Lipowocu (23 %). W gminie

notowana jest również wysoka stopa bezrobocia w poszczególnych miejscowościach. Średnia wartość udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy wynosi 9,1 %. Jednak w podziale na miejscowości występuje duże zróżnicowanie. Aż w 8 z 12 zbadanych miejscowości wartość danego wskaźnika jest gorsza od średniej dla całej Gminy, co świadczy o dużym zasięgu przestrzennym danego zjawiska. Największe notowana stopa bezrobocia, powyżej 13 %, występuje w miejscowościach Brzezinki, Gaj-Grzmięca i Najmowo. Kolejnym przeanalizowanym problemem społecznym była samowystarczalność ekonomiczna ludności mierzona udziałem gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych. Wyniki były podobne jak do zbadanego wcześniej poziomu bezrobocia co potwierdziło występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych miejscowościach. Wartość wyższą od średniej dla Gminy uzyskało 9 miejscowości, a są to: Brzezinki, Czystebłota, Gaj-Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Żmijewko. Najwyższe wartości, powyżej 30 %, uzyskały: Brzezinki(31,5 %) i Zastawie(38,1 %). Ostatnim z przebadanych aspektów ze sfery społecznej było bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządku publicznego zmierzonego za pomocą dwóch wskaźników. Wskaźnik dotyczący przestępstw kryminalny został uznany jako pomocniczy ze względu na znikomą liczbę zarejestrowanych przestępstw na terenie całej Gminy. Natomiast stosunek interwencji policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych uznano za wymierny i wzięto do pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego. Wartość danego wskaźnika w stosunku do średniej dla Gminy została przekroczona w 6 miejscowościach, a są to: Brzezinki, Gaj-Grzmięca, Sumowo, Sumówko, Zbiczno i Żmijewko. Najwyższa wartość wskaźnika została zbadana w miejscowości Sumówko (45,5 %).

Podsumowując, analiza negatywnych zjawisk ze sfery społecznej pozwoliła wyznaczyć miejscowości, które będą mogły być brane pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego (co najmniej dwa wskaźniki kwalifikujące do włączenia do obszaru zdegradowanego), a są to: Brzezinki, Czystebłota, Gaj-Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Żmijewko.

SFERA GOSPODARCZA

Występowanie i skala negatywnych środowiskowych została zbadana pod kątem:

- przyrodniczych warunków lokalnej egzystencji za pomocą wskaźnika:
 - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Z analizy danego wskaźnika wynika, że na terenie Gminy Zbiczno dane negatywne zjawisko występuje w aż 9 sołectwach poddanych analizie, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Wynikiem tego zjawiska są również problemy na rynku pracy wykazane wysokim udziałem osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Pośrednio również wysoki udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej może wynikać z problemów rynku pracy, niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Podsumowując, z analizy sfery gospodarczej wynika, że w 9 miejscowościach wykazano występowanie zbadanego negatywnego zjawiska, a są to: Brzezinki, Czystebłota, Gaj - Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Żmijewko. Wybrany wskaźnik osiągnął najniższą wartość w sołectwie Zastawie (0,9).

3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZBICZNO

Szczegółowa diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi odrębne opracowanie, które jest załącznikiem do Uchwały Rady Gminy Zbiczno nr XXVII/138/2016 z dnia 27 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Zbiczno. Opracowanie jest również udostępnione do wglądu publicznego na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Zbiczno, a także w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W niniejszym GPR została przedstawiona syntetyczna wersja diagnozy, zawierająca kluczowe zagadnienia tj.: czynniki i zjawiska kryzysowe, skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie obszaru rewitalizacji.

SFERA SPOŁECZNA

3.3.1. Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

Zgodnie z prognozami GUS, m.in. „Prognoza ludności do 2050 roku dla powiatów i miast na prawach powiatu województwa kujawsko – pomorskiego według prognozowanych zmian demograficznych powiatów w województwie kujawsko-pomorskim w 2050 r. w porównaniu ze stanem w 2013 r. zauważyć można, że jedynie w dwóch powiatach przewiduje się wzrost liczby mieszkańców: w bydgoskim – o 32,4% i toruńskim – o 32,0%. W pozostałych powiatach oraz we wszystkich miastach na prawach powiatu ludności będzie ubywać.

Zauważa się, że w wyniku zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku nastąpi pogłębienie starzenia się ludności wyrażone współczynnikiem starości demograficznej rozumianym jako udział grupy ludności wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji, a także indeksem starości we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu.

W niniejszym rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0 do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby powyżej wieku emerytalnego. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

3.3.1.1. Wskaźnik nr 1 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
1.	Brzezinki	329	51	15,5
2.	Ciche	588	112	19,0
3.	Czysteblota	66	12	18,2
4.	Gaj - Grzmięca	178	32	18,0
5.	Lipowiec	139	32	23,0
6.	Najmowo	440	69	15,7
7.	Pokrzydowo	1091	183	16,8
8.	Sumowo	328	45	13,7
9.	Sumówko	321	49	15,3
10.	Zastawie	169	31	18,3
11.	Zbiczno	995	157	15,8
12.	Żmijewko	200	32	16,0
RAZEM GMINA ZBICZNO		4 844	805	16,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W świetle zebranych danych, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno wynosi 16,6%. W 6 sołectwach wskaźnik ten jest wyższy niż średnia, dlatego wskazane sołectwa zostały uznane za będące w stanie kryzysowym ze względu na udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym.

Dla wyżej wskazanych miejscowości niekorzystny jest również podobny wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności osób będących w wieku produkcyjnym. Ponieważ oba wymienione wskaźniki odnoszą się do tej samej wartości, tj. liczby osób w wieku poprodukcyjnym, zastosowano wyłącznie jeden wybrany. Niemniej warto podkreślić, że udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno wynosi 25,2 %. Wyższy jest w sołectwach: Ciche (28,9 %), Czysteblota (29,3 %), Gaj - Grzmięca (26,0 %), Pokrzydowo (29,1 %), Zastawie (27,9 %) oraz największy w Lipowcu (36,8 %).

3.3.2. Problemy rynku pracy

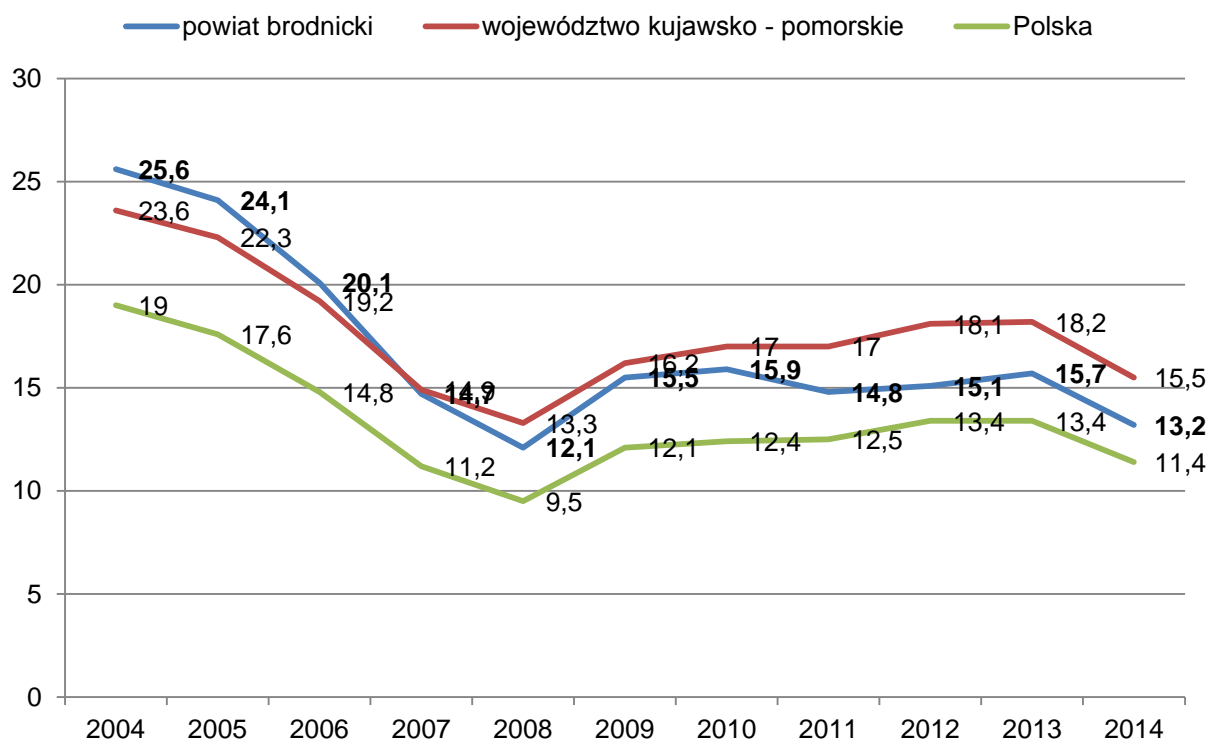
Zgodnie z danymi przekazanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy, w roku 2016 organ ten realizuje projekty w ramach Poddziałania 1.1.2 PO WER oraz działania 8.1 RPO, które są skierowane do osób bezrobotnych z terenu powiatu brodnickiego.

Dodatkowo PUP w Brodnicy ma podpisane z Gminą Zbiczno porozumienie w sprawie organizacji dla 5 osób bezrobotnych prac społecznie użytecznych w okresie od 01.03.2016 do 19.08.2016 r. Jest to aktywizacja bezrobotnych zgodna z działaniami ustawowymi

(art. 73a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz.U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) finansowana ze środków rynku pracy.

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2014 roku 11,4% i była niższa niż wskaźnik dla województwa kujawsko – pomorskiego, kształtujący się na poziomie 15,5 % oraz dla powiatu brodnickiego, która osiągnęła 13,2 %.

Szacunkowa stopa bezrobocia została przedstawiona w formie wykresu.

Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy Zbiczno figurujących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 5. Bezrobotni na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące
1.	Brzezinki	30	15	7
2.	Ciche	30	15	5
3.	Czysteblota	4	1	1
4.	Gaj - Grzmieca	17	9	7
5.	Lipowiec	8	4	1
6.	Najmowo	41	15	11
7.	Pokrzydowo	59	21	16
8.	Sumowo	17	5	4
9.	Sumówko	22	11	7

Lp.	Sołectwo	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące
10.	Zastawie	13	8	3
11.	Zbiczno	36	14	6
12.	Żmijewko	14	7	4
RAZEM GMINA ZBICZNO		291	125	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Dodatkowo warto podkreślić, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Zbiczno w roku 2014 wg danych GUS wyniosło 3 147 zł. Jest to wartość znacznie niższa niż średnia wartość dla województwa kujawsko – pomorskiego (3 439 zł) i Polski (4 004 zł).

3.3.2.1. Wskaźnik nr 3 - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie Gminy Zbiczno zarejestrowanych było 291 bezrobotnych. Największa ilość osób była zarejestrowana z następujących sołectwach: Pokrzydowo (59 osób) i Najmowo (41 osób). W celu określenia faktycznego problemu bezrobocia w ujęciu sołectw przedstawiono udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1.	Brzezinki	225	30	13,3
2.	Ciche	388	30	7,7
3.	Czysteblota	41	4	9,8
4.	Gaj - Grzmięca	123	17	13,8
5.	Lipowiec	87	8	9,2
6.	Najmowo	310	41	13,2
7.	Pokrzydowo	692	59	8,5
8.	Sumowo	223	17	7,6
9.	Sumówko	222	22	9,9
10.	Zastawie	111	13	11,7
11.	Zbiczno	657	36	5,5
12.	Żmijewko	117	14	12,0

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
RAZEM GMINA ZBICZNO		3 196	291	9,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Na obszarze Gminy Zbiczno udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 9,1%. Najwyższy udział zanotowano w sołectwach: Gaj – Grzmięca, Brzezinki i Najmowo. W 8 sołectwach udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla Gminy, dlatego wobec niekorzystnego stanu sołectwa te zostały zaznaczone tłem pomarańczowym wskazującym na potrzebę objęcia wsparciem.

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonuje również długotrwałe bezrobocie, przejawiające się pozostawaniem bez pracy co najmniej 24 miesiące. Liczba takich bezrobotnych ogółem to 72 osób. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na terenie Gminy Zbiczno wynosi ogółem 24,7%.

3.3.3. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie, który jest jednostką budżetową Gminy. GOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Działalność Ośrodka nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem osób korzystających z pomocy GOPS. Kontynuowano pracę opartą o aktywne formy czyli: kontrakty socjalne z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji, prace społecznie użyteczne, szkolenia zawodowe, spotkania z psychologiem. Realizowano wsparcie rodzin, w celu wzmocnienia rodziny w jej funkcjonowaniu.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie liczba osób w gospodarstwach domowych korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej wynosi 761, co stanowi około 15,7 % ogólnej liczby gospodarstw domowych. Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej kształtuje się na poziomie 250 osób, natomiast liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wynosi 399 osób. Zestawienie danych w ujęciu poszczególnych sołectw zaprezentowano w tabeli.

Tabela 7. Podstawowe dane o udzielanej pomocy społecznej na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
1.	Brzezinki	74	29	31
2.	Ciche	94	29	54
3.	Czysteblota	17	4	10
4.	Gaj - Grzmięca	31	13	7
5.	Lipowiec	31	9	15
6.	Najmowo	59	21	18
7.	Pokrzydowo	123	44	59
8.	Sumowo	44	12	31
9.	Sumówko	56	17	30
10.	Zastawie	42	16	31
11.	Zbiczno	145	43	78
12.	Żmijewko	45	13	35
RAZEM GMINA ZBICZNO		761	250	399

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy

3.3.3.1. Wskaźnik nr 7 - udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Na terenie Gminy Zbiczno liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wynosi 761 osób. Oznacza to, że z pomocy społecznej korzysta przeciętnie 15,7 % ludności Gminy Zbiczno.

Wskaźnik nr 7 odnosi się do liczby gospodarstw domowych będących stałymi beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy oraz GOPS w Zbicznie liczba gospodarstw domowych wynosi 1 404, z czego 250 to gospodarstwa objęte stałą środowiskową pomocą społeczną (17,8 %). Poniżej przedstawiono ilość i udział stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych.

Tabela 8. Udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
1.	Brzezinki	92	29	31,5
2.	Ciche	201	29	14,4
3.	Czysteblota	19	4	21,1
4.	Gaj - Grzmięca	63	13	20,6
5.	Lipowiec	38	9	23,7
6.	Najmowo	116	21	18,1
7.	Pokrzydowo	278	44	15,8
8.	Sumowo	65	12	18,5
9.	Sumówko	88	17	19,3
10.	Zastawie	42	16	38,1
11.	Zbiczno	348	43	12,4
12.	Żmijewko	54	13	24,1
RAZEM GMINA ZBICZNO		1 404	250	17,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie

Najmniej korzystną wartość wskaźnik osiąga w sołectwach Brzezinki i Zastawie, ponad 30 %. Kolejne sołectwa, w których wartość wskaźnika przekracza 20 % to Żmijewko, Lipowiec, Czysteblota i Gaj-Grzmięca. Wymienione miejscowości oraz pozostałe, w których wskaźnik przekroczył wartość średnią dla gminy oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym, jako miejsca koncentracji negatywnego zjawiska.

3.3.4. Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny.

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy w okresie od 1 stycznia do 1 grudnia 2015 r. na terenie Gminy Zbiczno liczba interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego wyniosła 419. Oznacza to, że stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze ukształtował się na poziomie 29,8 %. Statystycznie duża ilość interwencji miała miejsce w sołectwach: Sumówko, Sumowo i Zbiczno, gdzie wartość ta przekroczyła 40 %. Wszystkie sołectwa dla których zdiagnozowano występowanie stanu kryzysowego ze względu na poziom bezpieczeństwa oznaczono w tabelach tłem pomarańczowym.

Tabela 9. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego	Liczba gospodarstw domowych	Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze
1.	Brzezinki	33	92	35,9
2.	Ciche	51	201	25,4
3.	Czysteblota	3	19	15,8
4.	Gaj - Grzmięca	24	63	38,1
5.	Lipowiec	2	38	5,3
6.	Najmowo	16	116	13,8
7.	Pokrzydowo	53	278	19,1
8.	Sumowo	27	65	41,5
9.	Sumówko	40	88	45,5
10.	Zastawie	5	42	11,9
11.	Zbiczno	148	348	42,5
12.	Żmijewko	17	54	31,5
RAZEM GMINA ZBICZNO		419	1 404	29,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy

Ponadto na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy stwierdzono okresie od 1 stycznia do 1 grudnia 2015 r. na terenie Gminy Zbiczno miało miejsce 11 przestępstw kryminalnych co oznacza, że na 1 tys. mieszkańców przypadają niewiele ponad 2 przestępstwa kryminalne. Pięć takich zdarzeń miało miejsce w sołectwie Zbiczno, dwa w sołectwie Brzezinki oraz po jednym w sołectwach: Ciche, Czysteblota, Sumowo, Sumówko. Ze względu na znikomą ilość przestępstw kryminalnych wskaźnik należy traktować wyłącznie pomocniczo – pogładowo.

Tabela 10. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1 000 mieszkańców

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw kryminalnych	Liczba ludności ogółem	Wskaźnik (ilość) przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1 000 mieszkańców
1.	Brzezinki	2	329	6,1
2.	Ciche	1	588	1,7
3.	Czysteblota	1	66	15,2
4.	Gaj - Grzmięca	0	178	0,0
5.	Lipowiec	0	139	0,0
6.	Najmowo	0	440	0,0

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw kryminalnych	Liczba ludności ogółem	Wskaźnik (ilość przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1 000 mieszkańców
7.	Pokrzydowo	0	1 091	0,0
8.	Sumowo	1	328	3,0
9.	Sumówko	1	321	3,1
10.	Zastawie	0	169	0,0
11.	Zbiczno	5	995	5,0
12.	Żmijewko	0	200	0,0
RAZEM GMINA ZBICZNO		11	4 844	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy

SFERA GOSPODARCZA

3.3.5. Klimat aktywności gospodarczej

Kolejnym z elementów oceny narażenia poszczególnych regionów na wykluczenie społeczne jest analiza klimatu aktywności gospodarczej.

Należy stwierdzić, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności wynosi na terenie Gminy Zbiczno 682 i jest znacznie niższa niż wartość dla powiatu brodnickiego (724) oraz województwa kujawsko - pomorskiego (919).

Biorąc pod uwagę dane GUS na przestrzeni lat 2009 – 2014 ilość nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców nie jest wartością stabilną. W 2009 r. zarejestrowano 43 nowe podmioty gospodarcze, rok później 40 podmiotów. W kolejnych latach ilość ta osiągała wartości niższe, by w roku 2014 wynieść 38 podmiotów gospodarczych.

Jednocześnie opierając się o dane GUS należy stwierdzić, że zmalała również ilość podmiotów gospodarki narodowej wyrejestrowanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców. Rekordowa ilość 41 takich podmiotów została wyrejestrowana w roku 2009, w 2012 liczba wyniosła 21, natomiast w roku 2016 powtórnie wzrosła do 33 wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej.

Tabela 11. Zmiany w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności

Liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tysięcy ludności	2009	2010	2011	2012	2013	2014
nowo zarejestrowane	43	40	39	38	34	38
wykreślone	41	31	29	21	33	33
podmioty wpisane ogółem	623	647	669	699	686	682

Źródło: GUS

3.3.5.1. Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

W strefie gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych miejscowości jest wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

W odniesieniu do powyższego wskaźnika, porównano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadającą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno, w ujęciu poszczególnych sołectw.

Dane pozyskano z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Gminy Zbiczno.

Tabela 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Sołectwa	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1.	Brzezinki	6	225	2,7
2.	Ciche	28	388	7,2
3.	Czysteblota	2	41	4,9
4.	Gaj - Grzmięca	5	123	4,1
5.	Lipowiec	4	87	4,6
6.	Najmowo	4	310	1,3
7.	Pokrzydowo	48	692	6,9
8.	Sumowo	10	223	4,5
9.	Sumówko	11	222	5,0
10.	Zastawie	1	111	0,9
11.	Zbiczno	57	657	8,7
12.	Żmijewko	3	117	2,6
RAZEM GMINA ZBICZNO		179	3 196	5,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zbiczno

Analizując zebrane dane należy stwierdzić, że liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi na terenie Gminy Zbiczno 5,6. W sołectwach: Ciche, Pokrzydowo i Zbiczno wskaźnik ten wskazuje na lepszy poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Niestety pozostałe sołectwa znalazły się poniżej średniej wartości. Przykładowo w sołectwie Zastawie, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada mniej niż 1 podmiot gospodarczy osób fizycznych.

Przytoczone wartości wyraźnie wskazują, że poziom rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczość mieszkańców są niewystarczające. Jest to czynnik wskazujący na stan kryzysowy analizowanych obszarów. Jedynie skoncentrowane i kompleksowe działania w zakresie rewitalizacji mogą przyczynić się do poprawy gospodarczej Gminy Zbiczno.

3.3.6. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno w sferze społecznej. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy, wskazujące na potrzebę włączenia do obszaru zdegradowanego.

Ponadto analizę przedstawiono z uwzględnieniem wskaźnika ze sfery gospodarczej.

Tabela 13. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno – określenie czy dane sołectwo kwalifikuje się do włączenia do obszaru zdegradowanego biorąc pod uwagę wskaźnik wymieniony w tabeli (tak – pomarańczowe tło) lub określenie, że nie ma takiej potrzeby (nie – bez tła)

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna				Sfera gospodarcza
		Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1.	Brzezinki	15,5	13,3	31,5	35,9	2,7
2.	Ciche	19,0	7,7	14,4	25,4	7,2
3.	Czysteblota	18,2	9,8	21,1	15,8	4,9
4.	Gaj - Grzmięca	18,0	13,8	20,6	38,1	4,1
5.	Lipowiec	23,0	9,2	23,7	5,3	4,6
6.	Najmowo	15,7	13,2	18,1	13,8	1,3
7.	Pokrzydowo	16,8	8,5	15,8	19,1	6,9
8.	Sumowo	13,7	7,6	18,5	41,5	4,5
9.	Sumówko	15,3	9,9	19,3	45,5	5,0
10.	Zastawie	18,3	11,7	38,1	11,9	0,9
11.	Zbiczno	15,8	5,5	12,4	42,5	8,7
12.	Żmijewko	16,0	12,0	24,1	31,5	2,6
Gmina Zbiczno		16,6	9,1	17,8	29,8	5,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3.2.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W celu opracowania charakterystyki wszystkich miejscowości wchodzących w skład Gminy Zbiczno zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk tj. bezrobocie, problemy ekonomiczne ludności, niski poziomu edukacji lub kapitału społecznego. Zbadano również kwestię poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Gminy Zbiczno, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy.

Wobec zebranych informacji proponuje się **uznanie za obszar zdegradowany** sołectw: Brzezinki, Czystebłota, Gaj – Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Żmijewko, gdzie zdiagnozowano nasilone problemy o charakterze społecznym oraz gospodarczym, zgodnie z granicą przedstawioną na **rycinie nr 2**.

Na terenie sołectw identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami i jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy Zbiczno. Dodatkowo zdiagnozowano tam wskaźnik dodatkowy reprezentujący sferę gospodarczą, który wskazuje na niski poziom przedsiębiorczości.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz 30% jej ludności. Spowodowało to konieczność wydzielenia z obszaru zdegradowanego obszaru wymagającego działań w pierwszej kolejności.

Dalszy etap wyznaczania obszaru rewitalizacji jest zależny od zamierzonego celu rewitalizacji. Gmina musi wybrać i spełnić przynajmniej jeden z 4 określonych zestawów kryteriów określonych w ZPPR (szczegółowy opis kryteriów podrozdział 3.1 Podstawa prawna i wytyczne niezbędne do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji).

W związku z powyższym wybrano dwa pierwsze zestawy kryteriów, a są to:

- A Cel rewitalizacji: przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej,
- B Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej.

W odniesieniu do pierwszego zestawu kryteriów (A) na obszarze rewitalizacji występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju społecznego. Na podstawie zebranych informacji z Urzędu Gminy, a także uwzględnieniu możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazano takie przestrzenie zdegradowane jak:

- **sołectwo Brzezinki**: plac zabaw i świetlica wiejska
- **sołectwo Lipowiec**: plac zabaw, boisko sportowe, budynek po dawnej szkole podstawowej, świetlica wiejska
- **sołectwo Najmowo**: świetlica wiejska, plac zabaw i teren wokół stawu, boisko sportowe,
- **sołectwo Sumówko**: zespół-dworsko parkowy (nieczynna świetlica wiejska), boisko sportowe.

Wskazane przestrzenie mogą zostać wykorzystane i zaadaptowane na celów rozwoju społecznego. Każda z nich jest istotna ze względu na wysoki potencjał rozwoju, istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

Jeśli chodzi o wymienione place zabaw, każdy z nich zatracił już swoją funkcję rekreacyjno – wypoczynkową, a także nie funkcjonuje jako miejsce spotkań i integracji społecznej dla mieszkańców obszaru zdegradowanego. Stan techniczny urządzeń w większości jest zły. Na placach zabaw mogą powstać również siłownie zewnętrzne, czy przestrzenie integracyjne przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych.

Wskazane świetlice wiejskie znajdują się w złym stanie technicznym i nie są dostosowane do aktualnych potrzeb mieszkańców, w tym do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Każda świetlica wiejska jest ważnym miejscem spotkań i integracji dla lokalnej społeczności. Tam również mogą się odbywać różnego rodzaju spotkania, wydarzenia, imprezy, czy np. szkolenia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Istniejące boiska sportowe są mocno zdegradowane i zaniedbane. Brak im podstawowej infrastruktury towarzyszącej w postaci małej architektury, czy zaplecza sanitarnego. Potencjał wykorzystania tego typu obszarów jest bardzo wysoki. Poza podstawową funkcją jako infrastruktury sportowej, mogą być wykorzystane jako miejsca rekreacji i wypoczynku przy odpowiedniej rozbudowie infrastruktury towarzyszącej, czy miejsca organizacji lokalnych imprez i wydarzeń kulturalnych.

Wskazano również zdegradowany budynek po dawnej szkole w Lipowcu. Obiekt ten zatracił już swoją pierwotną funkcję i obecnie nie w pełni wykorzystany. Istnieje tam 4 lokale komunalne. Jednak gmina planuje dalszy rozwój gminnego zasobu mieszkaniowego, który jest niewystarczający w stosunku do aktualnych potrzeb i istnieją plany adaptacji pozostałych pomieszczeń na kolejne lokale komunalne. Dlatego planuje się wykorzystać wolną powierzchnię użytkową budynku do adaptacji na nowe mieszkania komunalne. W szczególności w Lipowcu są widoczne problemy związane z wysokim odsetkiem osób korzystających ze środków pomocy społecznej, czy problemu bezrobocia. Te dwa zjawiska są powiązane i wskazują na trudną sytuację ekonomiczną lokalnej społeczności co również może prowadzić do problemów związanych posiadaniem i utrzymaniem własnego mieszkania.

Wobec powyżej przedstawionej analizy przestrzeni zdegradowanej planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury bezpośrednio rozszerzającej możliwości lokalowe infrastruktury, co zostało opisane w przypadku budynku w Lipowcu.

Jeśli chodzi o pozostałe przestrzenie (boiska, place zabaw i świetlice wiejskie) to planowane są działania wspomagające i rozwijające istniejącą infrastrukturę tj. modernizacja zastępują wyeksploatowaną, нефunkcjonalną i nie spełniającą warunków bezpieczeństwa infrastrukturę. Obecny stan wymienionych przestrzeni jest nieadekwatny do potrzeb mieszkańców, jednak prezentuje wysoki potencjał rozwoju istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno.

W związku z powyższym nie ma konieczności spełnienia warunku odległości 1,5 km.

Drugi zestaw kryteriów odnosi się do przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej. Miejszem, które jest predysponowane do tego działania to zespół dworsko-parkowy w Sumówku. Zdegradowany budynek jest własnością gminy i może zostać wykorzystany na cele aktywizacji gospodarczej. Przestrzeń utworzona pod działalność gospodarczą, w połączeniu z zabytkowym obiektem i parkiem, a także atrakcjami turystycznymi jakie oferuje Gmina Zbiczno może stanowić miejsce często odwiedzane przez

turystów. W danym obiekcie mogą powstać nowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

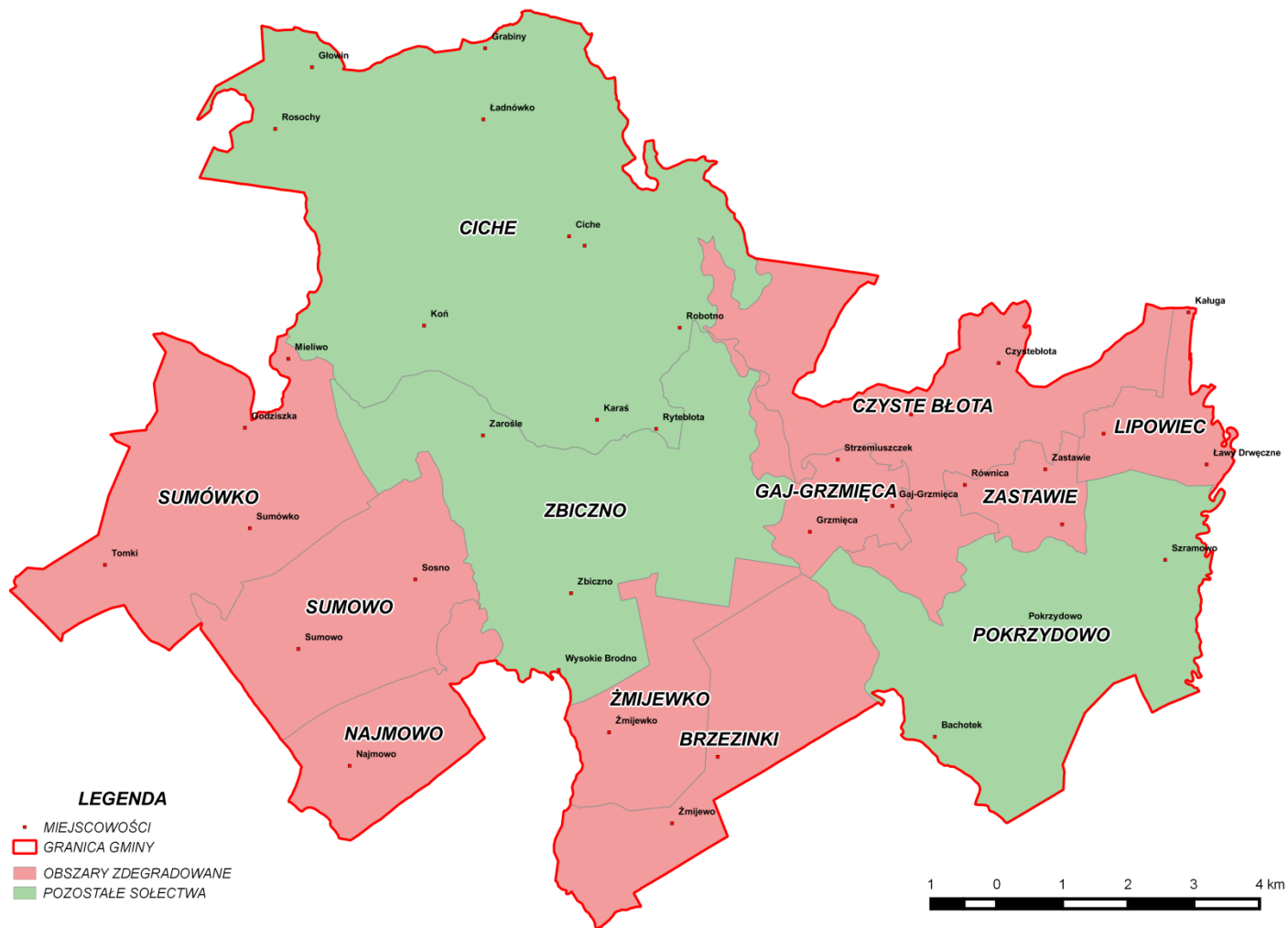
W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** Gminy Zbiczno proponuje się włączyć teren sołectw: **Brzezinki, Lipowiec, Najmowo, Sumówko**, gdzie podjęte działania będą cechowały się koncentracją i przyczynią się do ograniczenia lub eliminacji zdiagnozowanych negatywnych zjawisk. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został przedstawiony na **rycinie nr 3**.

Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Zbiczno i dotyczyć nie więcej 30 % ludności w formie tabelarycznej przedstawiono sumę osób i powierzchnię włączoną do obszaru rewitalizacji. W ramach obszaru rewitalizacji objęto 1 229 osób, tj. 25,4 % mieszkańców Gminy Zbiczno i 2 659 ha, tj. 19,9 % powierzchni Gminy Zbiczno.

Podsumowując należy stwierdzić, że wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno zostało oparte o:

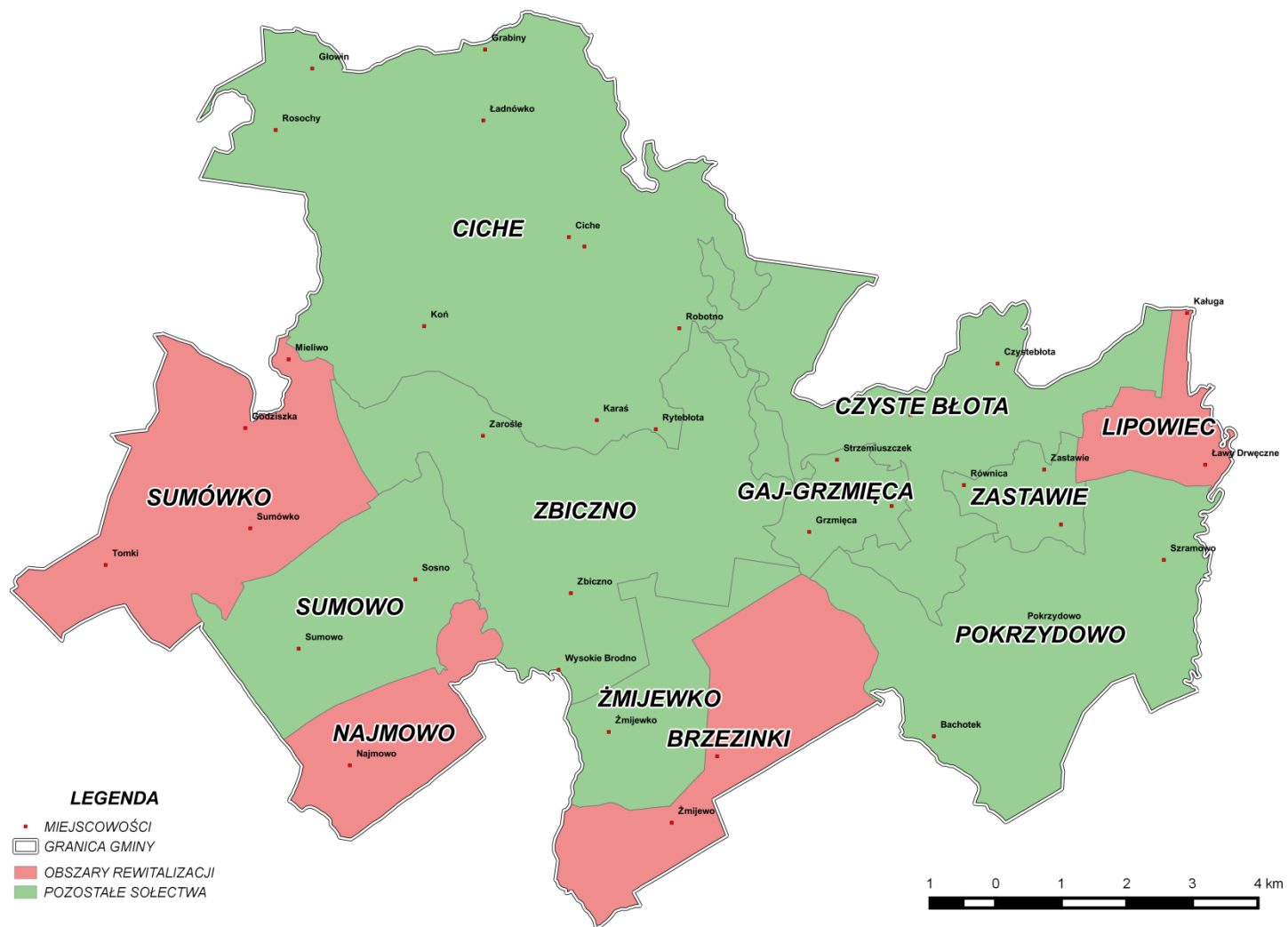
- wnioski i ustalenia wynikające ze współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Zbiczno,
- szczegółową analizę negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego i bezpieczeństwa opartą o dane Urzędu Gminy Zbiczno, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie, Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy oraz innych zainteresowanych instytucji,
- analizy zjawisk gospodarczych w oparciu o pozyskane dane,
- danych własnych, danych podmiotów działających na terenie Gminy Zbiczno oraz informacji zawartych w dokumentach przyjętych przez Radę Gminy Zbiczno.

Biorąc pod uwagę zebrane dane i informacje uznaje się za zasadne wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w zaproponowanej formie.

Ryc. 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Zbiczno

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Ryc. 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno
 Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Wyznaczony obszar rewitalizacji został podzielony na 4 podobszary, których charakterystykę przedstawiono poniżej:

- **Podobszar nr 1 – Brzezinki:** swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Brzezinki, zamieszkałe przez 329 osób. Wykazano tutaj dużą koncentrację problemów społecznych, w szczególności wysoki udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (13,3 %) i wysoki odsetek gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (31,5 %). W opisywanym obszarze zbadano również niski poziom bezpieczeństwa mierzony za pomocą wskaźnika udziału interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych. Dodatkowo obszar cechuje się niskim poziomem przedsiębiorczości. Koncentracja wymienionych problemów negatywnie wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy opisywanego obszaru. Wskazano również przestrzenie zdegradowane (plac zabaw, świetlica wiejska), które mogą być wykorzystane na cele aktywizacji społeczno – gospodarczej.
- **Podobszar nr 2 – Lipowiec:** swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Lipowiec, zamieszkałe przez 139 os. Zdiagnozowano tutaj koncentrację negatywnych zjawisk w 3 z 4 wskaźników odnoszących się do sfery społecznej. W tym należy podkreślić, że z pośród zbadanych zjawisk największą intensywnością cechuje się proces zaawansowania starzenia się ludności. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem jest największy w całej gminie (23 %). Dodatkowo na tym obszarze jest rejestrowana wysoka stopa bezrobocia i duży udział gospodarstw domowych (stałych beneficjentów) korzystających z pomocy społecznej. Jak w każdym ze zdiagnozowanych obszarów występuje tutaj niski stopień przedsiębiorczości. Wskazano również przestrzenie zdegradowane, które mogą zostać zaadaptowane na cele integracji społecznej, w tym przypadku nastawione w szczególności na integrację osób w różnym wieku.
- **Podobszar nr 3 – Najmowo:** swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Najmowo, zamieszkałe przez 440 os. Negatywne zjawiska społeczne są reprezentowane przez wysoką stopę bezrobocia, która osiąga aż 13,2 %, a także przez duży udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę gospodarstw ogółem (18,1 %). W danym podobszarze wskazano również niski poziom przedsiębiorczości w stosunku do średniej wartości w gminie dla wskaźnika: liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wszystkie wskaźniki obrazują trudną sytuację społeczno-gospodarczą w największym podobszarze pod względem liczby mieszkańców. Wskazano również zdegradowaną przestrzeń, która wykazuje duży potencjał do aktywizacji społeczno-gospodarczej miejscowej ludności.
- **Podobszar nr 4 – Sumówko:** swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Sumówko, zamieszkałe przez 321 mieszkańców. Problemy w sferze społecznej wskazały na wysoką stopę bezrobocia (9,9 %), duży odsetek gospodarstw domowych – stałych beneficjentów w liczbie gospodarstw ogółem (19,3 %), a także najwyższą wartość w gminie dla wskaźnika z zakresu bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin, porządku publicznego. Zdiagnozowano też niski stopień rozwoju przedsiębiorczości i wskazano zdegradowane przestrzenie, które można zaadaptować na cele aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru rewitalizacji odpowiada na pytania dotyczące stanu docelowego, do którego dąży się w wyniku działań rewitalizacyjnych:

- Co chcemy osiągnąć?
- Do jakiego stanu rozwoju obszarów zdegradowanych dążymy?

Wizja przedstawia stan docelowy obszaru rewitalizacji objętego GPR. Stanowi również motywację do działania dla wszystkich interesariuszy rewitalizacji dla jak najbardziej efektywnego wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022. Wizja została ujęta w następujący sposób:

Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno w 2022 r. miejscem o harmonijnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w stosunku do reszty gminy, dzięki wyeliminowaniu i ograniczeniu występowania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych.

Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych to miejsce wykorzystujące lokalny potencjał do osiągnięcia jak najwyższego stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego. Wyeliminowano lub znacznie ograniczono zdiagnozowane negatywne zjawiska, w postaci bezrobocia, czy niskiego poziomu samowystarczalności ekonomicznej ludności. Poprawiono również stan bezpieczeństwa publicznego. Mieszkańcy podobszarów Brzezinki, Lipowiec, Najmowo i Sumówko wykazują wysoki poziom integracji i samoorganizacji. Aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym, są przedsiębiorczy co przejawia się osiąganiem wyższych dochodów. W zakresie działań infrastrukturalnych gruntownie zmodernizowano zabudowę odznaczającą się bardzo złym stanem technicznym i adaptowano ją do nowych funkcji: gospodarczych i aktywizacji społecznej. Wskazane przestrzenie zdegradowane zostały zmodernizowane i dostosowane do potrzeb lokalnej społeczności, która chętnie z nich korzysta.

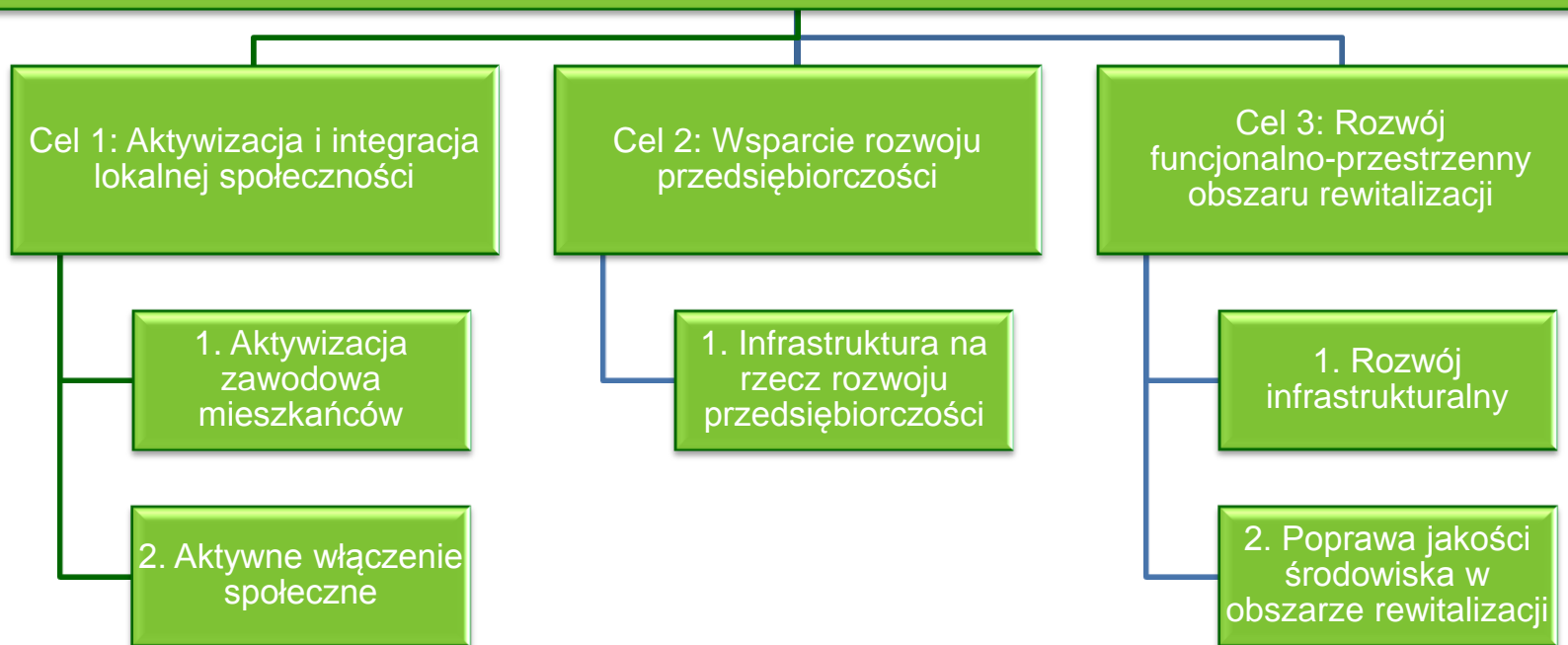
4.2. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Zbiczno będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania

negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym (szczegółowy opis powiązań został zawarty w podrozdziale 1.3 Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi), a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

W poniższym schemacie przedstawiono ogólne zestawienie wszystkich celów i kierunków działań rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022.

Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wykres 4. Zestawienie celów rewitalizacji i kierunków działań

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do: przeprowadzonej diagnozy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji, a także po przeanalizowaniu możliwości rozwojowych Gminy Zbiczno wyznaczono główny cel rewitalizacji:

Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla uszczegółowienia celu głównego wyznaczono wynikające z niego cele strategiczne i kierunki działań:

Cel 1: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności

Cel pierwszy odnosi się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom ze sfery społecznej poprzez kompleksowe działania aktywizujące i integrujące lokalną społeczność. Aktywizacja ma przebiegać na polu zawodowym, ale także na polu integracji społecznej. Działaniami wynikającymi z danego celu będą objęci w pierwszej kolejności mieszkańcy obszaru rewitalizacji zagrożeni wykluczeniem społecznym bądź wykluczeni społecznie. Zakres działań będzie obejmował podniesienie aktywności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, rozwój usług opiekuńczych, edukacyjnych i społecznych. Szerokie spektrum działań ma zapewnić wzrost jakości kapitału społecznego i kapitału ludzkiego Gminy Zbiczno dzięki wyrównaniu szans rozwojowych obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym. Aktywizacją zostaną również objęci pozostali mieszkańcy Gminy wymagający wsparcia. Taki szeroki zasięg przestrzenny działań zapobiega pogłębianiu się różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze Gminy przy jednoczesnym wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Odpowiadające **kierunki działań**:

1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

Kierunek działań obejmuje projekty dotyczące wsparcia w aktywnym poszukiwaniu pracy dla osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób po 50 roku życia, osób niepełnosprawnych, osób o niskich kwalifikacjach, a w szczególności osób długotrwale bezrobotnych. Prowadzone będą działania z zakresu pośrednictwa pracy i identyfikacji potrzeb osób poszukujących pracy, a także działania szkoleniowo-doradcze w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Dodatkowo kierunek odnosi się do działań tj. wspieranie samozatrudnienia, przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy poprzez zastosowanie instrumentów finansowych, a także wsparcia merytorycznego dla osób planujących założyć działalność gospodarczą. Zastosowanie wymienionych działań

wynika z negatywnych zjawisk społecznych w zakresie problemów rynku pracy wykazanych na etapie diagnozy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.

2. Aktywne włączenie społeczne

Dany kierunek będzie obejmował projekty dotyczące aktywnego włączenia społecznego dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Projekty będą dotyczyły aktywnego włączenia społecznego poprzez działania ukierunkowane na wzmocnienie zdolności mieszkańców do zatrudnienia, a także poprawę jakości i zwiększenie dostępności usług społecznych, czy usług zdrowotnych. Wpływ wsparcia płynącego z projektów związanych z aktywnym przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu będzie pozytywnym bodźcem do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno. Dlatego oddziaływanie przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych może wykroczyć poza ścisłe granice obszaru rewitalizacji i być dostępne również dla pozostałych mieszkańców potrzebujących wsparcia. Taki szeroki zasięg przestrzenny projektów rewitalizacyjnych ma na celu kompleksowe wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji i zapobieżenie pogłębieniu negatywnych zjawisk w pozostałych miejscowościach położonych na terenie Gminy. Zapewni to odpowiednie warunki do prowadzenia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Cel 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Cel trzeci będzie obejmował projekty wspierające lokalną przedsiębiorczość poprzez odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych, a także utworzenie punktu wspierającego założenie działalności gospodarczej i wsparcie samozatrudnienia.

Odpowiadające **kierunki działań**:

1. Infrastruktura na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Kierunek obejmuje kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych celem wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, a w szczególności MŚP. Obejmuje działania typowo infrastrukturalne związane z uzbrojeniem terenu, czy adaptacją lub budową budynków pod prowadzenie działalności gospodarczej. Dodatkowo w ramach projektów musi zostać zapewniona odpowiednia dostępność komunikacyjna terenów inwestycyjnych. Kierunek jest komplementarny z celem pierwszym w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Zbiczno. Działania infrastrukturalne efektywnie wspomagają poprawę sytuacji na rynku pracy poprzez zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych do rozwoju przedsiębiorczości i powstania nowych miejsc pracy.

Cel 3. Rozwój funkcjonalno-przestrzenny obszaru rewitalizacji

Cel trzeci odnosi się przede wszystkim do działań infrastrukturalnych dotyczących sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Przedsięwzięcia i projekty wynikające z danego celu efektywnie wspierają przedsięwzięcia ze sfery społecznej i są z nimi ściśle powiązane. Skuteczność prowadzonej rewitalizacji może być zagwarantowana poprzez kompleksowe działanie we wszystkich jej wymiarach jednocześnie. Poprawa zagospodarowania przestrzennego gminy będzie prowadzona w ramach przedsięwzięć odnoszących się do: rozwoju infrastrukturalnego obejmującego infrastrukturę techniczną i społeczną, poprawy efektywności energetycznej zdegradowanych budynków, wprowadzeniu rozwiązań technicznych przyjaznych środowisku, oraz wsparciu przedsiębiorczości.

1. Rozwój infrastrukturalny

Dany kierunek obejmuje przedsięwzięcia i projekty, które kompleksowo odnoszą się do rozwoju infrastrukturalnego Gminy Zbiczno. Projekty wynikające z danego kierunku będą wspierać projekty ze sfery społecznej przypisane do celu pierwszego. Obydwa cele wzajemnie na siebie oddziałują i są ze sobą ściśle powiązane. Przedsięwzięcia przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe, techniczne i gospodarcze wspomagają projekty społeczne poprzez tworzenie niezbędnej infrastruktury społecznej, technicznej, kulturalnej, czy sportowej umożliwiającej aktywizację i integrację lokalnej społeczności prowadzącą do osiągnięcia wysokiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego.

2. Poprawa jakości środowiska w obszarze rewitalizacji

Kierunek działań obejmuje projekty z zakresu głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych i mieszkaniowych. W obszarze rewitalizacji występują budynki wymagające modernizacji, które mogą zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi. Kierunek obejmuje również realizację inwestycji dotyczących infrastruktury wodno-ściekowej Gminy Zbiczno.

4.3. CELE REWITALIZACJI - WSKAŹNIKI

Cele rewitalizacji zostały opisane przez odpowiednie wskaźniki z wyznaczonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Odnoszą się one do problemów występujących na obszarze rewitalizacji, zdiagnozowanych na etapie sporządzania diagnozy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Wybrane wskaźniki prezentują docelowy stan obszarów zdegradowanych po przeprowadzonej rewitalizacji. Są także narzędziem do prowadzenia monitoringu efektywności wdrażania GPR. Wartości docelowe obrazują stan danego zjawiska kryzysowego reprezentowanego przez konkretny wskaźnik, który oczekiwany do

osiągnięcia w 2022 r., czyli do końca obowiązywania programu. Zaprezentowane wskaźniki są analogiczne co do wskaźników przypisanych do projektów rewitalizacyjnych.

Wybrano następujące wskaźniki odpowiadające poszczególnym celom tematycznym:

Tabela 14. Wskaźniki odpowiadające celom rewitalizacji.

Cel 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności		
Wskaźniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
– Liczba osób, pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	0	5 os.
– Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	0	5 szt.
– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	30 os.
– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	5 os.
Cel 2: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości		
Wskaźniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
– powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją*	0	0,8 ha
– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach*	0	1
– liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach*	0	1
Cel 3: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny obszaru rewitalizacji		
Wskaźniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach**	0	10 szt.
– Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów**	0	1 710 os.
– powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją*	0	1,26 ha
– liczba zmodernizowanych energetycznie budynków**	0	1 szt.
– produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE**	0	2,5 kW
– liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	0	1 szt.
– liczba osób korzystających z objętej wsparciem infrastruktury przedszkolnej	0	45 os.

Źródło: opracowanie własne

* Wartości docelowe oznaczonych wskaźników składają się z wartości przyjętych dla projektu 2.10, które odnoszą się do jednocześnie do celu 2 i 3 i składają się na ich sumaryczne wartości docelowe

** Wartości docelowe danych wskaźników zależne od wybranego źródła dofinansowania w projekcie 2.12

Powyższe wskaźniki są jak najbardziej wymierne co do oceny prowadzonych działań rewitalizacyjnych, ponieważ kompleksowy rozwój w aspekcie przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym i gospodarczym wpływa na eliminację i ograniczenie negatywnych zjawisk, a w szczególności tych wykazanych na etapie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. Dane wskaźniki będą stanowić podstawę do monitoringu efektywności prowadzenia rewitalizacji i służyć do sporządzania corocznych analiz prowadzonych przez Zespół ds. rewitalizacji.

V. SZCZEGÓŁOWE ZAŁOŻENIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

W danym rozdziale przedstawiono opis planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, mechanizmów integrowania działań rewitalizacyjnych, szacunkowe ramy finansowe GPR ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych, a także opis struktury zarządzania GPR, system monitoringu i oceny GPR, określono niezbędne zmiany w uchwałach i wskazano sposób realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

5.1. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

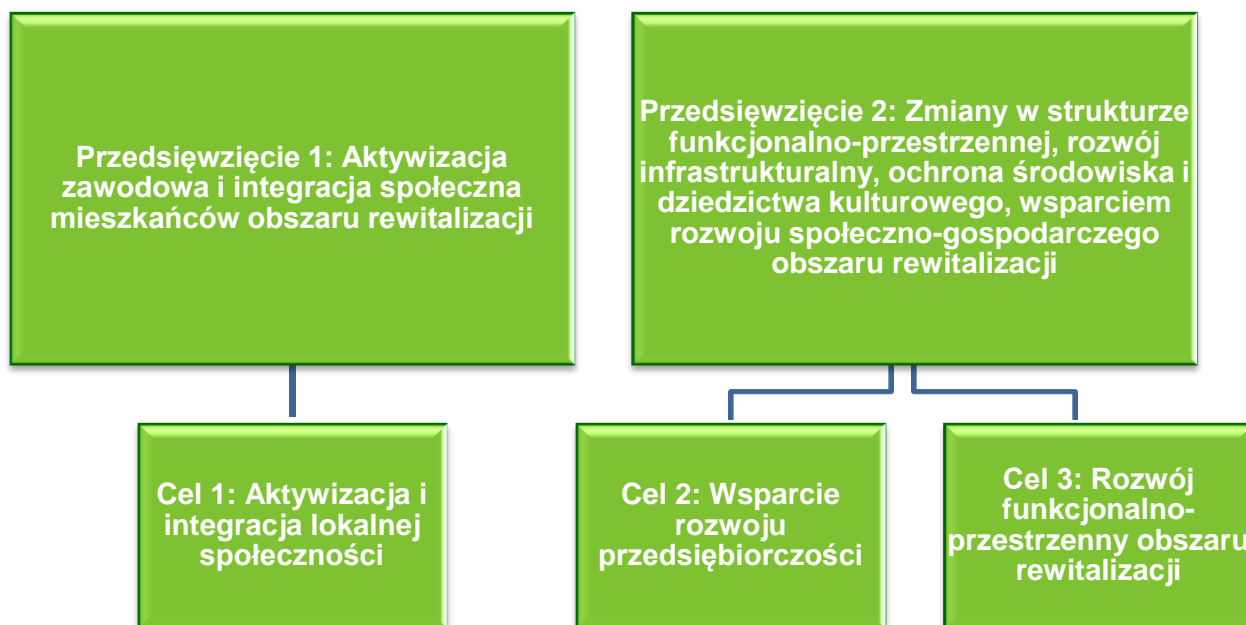
Do obszaru rewitalizacji włączono cztery sołectwa w wyznaczonych granicach, gdzie występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk wykazana w diagnozie, które razem tworzą **obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno**, a są to:

- **Podobszar nr 1 – Brzezinki,**
- **Podobszar nr 2 – Lipowiec,**
- **Podobszar nr 3 – Najmowo,**
- **Podobszar nr 4 – Sumówko.**

Dokładny zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji został przedstawiony na rycinach: Ryc. 2 i Ryc. 3 w podrozdziale 3.3.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Konkretne zadania rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonych celów rewitalizacji i odpowiadającym celom kierunkom działań. Zgodnie z założeniami ZPPR przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne powinny stanowić realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie (w konkretnym negatywnym zjawisku kryzysowym). Ważna jest również hierarchizacja działań. Dlatego wyznaczono główne i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Przedsięwzięcia główne obejmują takie działania bez których realizacja celów GPR nie będzie możliwa i nie rozwiąże zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej. Przedsięwzięcia uzupełniające natomiast dotyczą działań, które są potrzebne do osiągnięcia określonych efektów. Jednak na etapie opracowania GPR nie jest możliwe wskazanie szczegółowych informacji, np. terminu, podmiotu realizującego.

Wyznaczono dwa **główne przedsięwzięcia** do których przypisane są konkretne projekty rewitalizacyjne, wynikające z wyznaczonych celów rewitalizacji i odpowiadającym im kierunkom działań. Poniższy schemat prezentuje cele rewitalizacji i wynikające z nich przedsięwzięcia:

Wykres 5. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć

Źródło: opracowanie własne

Powyższe przedsięwzięcia główne są ze sobą ściśle powiązane. Przedsięwzięcie 1 jest zbiorem projektów miękkich ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych zbadanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Natomiast przedsięwzięcie 2 jest zbiorem projektów infrastrukturalnych stanowiących narzędzie do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które będą wsparciem dla realizacji projektów miękkich.

Poniżej przedstawiono listę przedsięwzięć głównych i wynikających z nich poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, wraz z ich krótką charakterystyką.

- 1 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji** – przedsięwzięcie obejmuje projekty ze sfery społecznej, które bezpośrednio będą wpływać na wyjście ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji Gminy Zbiczno.
- 1.1 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”** – projekt realizowany przez Gminę Zbiczno obejmujący działania szkoleniowo-doradcze i wsparcie finansowe dla osób planujących założyć własną działalność gospodarczą. Działanie jest odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości i wysokie bezrobocie zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. Efektem realizacji projektu jest zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych w gminie i powstanie nowych miejsc pracy. Dane działanie jest również ściśle powiązane z realizacją projektu 2.10, gdzie w dworku w Sumówku zostanie przeznaczony teren pod lokalizację działalności gospodarczej. Potencjalny przedsiębiorca korzystający z projektu wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia będzie miał pierwszeństwo w założeniu działalności w tym konkretnym miejscu. Projekt jest również ściśle powiązany. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 8.3 *Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie*.
- 1.2 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej w Zbicznie** – projekt realizowany przez

Urząd Gminy Zbiczno polegający na utworzeniu KIS w Zbicznie dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także mieszkańców pozostałych sołectw w celu prowadzenia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Pierwszeństwo w uczestnictwie w projekcie będą mieli mieszkańcy sołectw Brzezinki, Lipowiec, Najmowo i Sumówko. Zakres działań KIS obejmuje kompleksową pomoc dla osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie w aktywnej integracji społecznej i rehabilitacji zawodowej. Działanie jest odpowiedzią na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji takie problemy jak: bezrobocie i zależność od pomocy społecznej. Zamierzonym efektem utworzenia KIS jest wzrost jakości kapitału społecznego, zwiększenie zatrudnienia i aktywna integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt jest ściśle powiązany z innymi projektami rewitalizacyjnymi. We wszystkich projektach ujętych w przedsięwzięciu drugim członkowie KIS mogliby aktywnie uczestniczyć przy realizacji tych projektów na etapie np. robót budowlanych, robót wykończeniowych. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 9.2.1 *Aktywne włączenie społeczne*.

2 Zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, rozwój infrastrukturalny, ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego i wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji – przedsięwzięcie obejmuje projekty ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej, które bezpośrednio będą wspierać efektywną realizację projektów społecznych z przedsięwzięcia 1:

- 2.1 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach** – projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw w Brzezinkach, utworzenie siłowni zewnętrznej i zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-wypoczynkowe na dz. nr 76/5 obręb Żmijewko. Inwestycja wspiera rozwój infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. W diagnozie wskazano istniejący plac zabaw jako przestrzeń zdegradowaną o wysokim potencjale rozwoju pod kątem aktywizacji lokalnej społeczności. Obecny stan techniczny infrastruktury jest zły, a także potencjał w zagospodarowaniu terenu na którym znajduje się plac nie jest w pełni wykorzystany. Zamierzonym efektem działania jest stworzenie miejsca służącemu rekreacji, wypoczynkowi, a także integracji lokalnej społeczności, ze względu na brak dostępu do odpowiedniej jakości infrastruktury. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.2 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Brzezinkach celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Obecny stan techniczny obiektu odbiega od obowiązujących norm i wymagana jest kompleksowa modernizacja i odpowiednie przystosowanie pomieszczeń do pełnionych funkcji. Świetlica jest miejscem spotkań lokalnej społeczności, a także organizacji różnego rodzaju wydarzeń, imprez itp. Dlatego zasadnym, wydaje się wskazanie danego obiektu jako przestrzeni zdegradowanej, która może zostać wykorzystana jako miejsce realizacji działań z projektu 1.1. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.3 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw w Lipowcu znajdującego się na

dz. nr 9/1. Inwestycja jest odpowiedzią na wskazaną zdegradowaną przestrzeń o wysokim potencjale rozwoju na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Efektem działania jest stworzenie miejsca rekreacji, wypoczynku i integracji mieszkańców, którego brak został wykazany w diagnozie. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

- 2.4 Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego i zagospodarowanie jego otoczenia. Boisko znajduje się na dz. 54/1. Dane działanie wynika z diagnozy obszaru rewitalizacji, gdzie wskazano dane boisko jako zdegradowaną przestrzeń, którą można wykorzystać na cele aktywizacji społecznej. Efektem realizacji projektu będzie stworzenie wysokiej jakości, atrakcyjnej przestrzeni publicznej. Boisko może zostać wykorzystane do organizacji zawodów sportowych, imprez, wydarzeń lokalnych, które przyczyniają się do aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.5 Adaptacja budynku po dawnej szkole podstawowej na mieszkania komunalne w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację budynku po dawnej szkole podstawowej celem utworzenia nowych mieszkań komunalnych, zwiększając zasób mieszkaniowy gminy. Inwestycja jest wsparciem dla osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem z obszaru rewitalizacji. Utworzenie nowych lokali mieszkalnych będzie szansą dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (zdiagnozowane bezrobocie, udział osób korzystających z usług GOPS) na poprawę podstawowych warunków życia. Budynek jest ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Realizacja niniejszego projektu będzie uwzględniać maksymalną ochronę zabytku, poprzez utrzymanie oryginalnego kształtu, utrwalenie detali architektonicznych, odtworzenie podziałów stolarek itp. Dany zabytek posiada indywidualnie zaprojektowane kształty bryły, detale architektoniczne, podziały otworów, czy materiały z których jest wykonany. Dlatego projekt uwzględnia zastosowanie nowoczesnych rozwiązań modernizacyjnych. W skład zespołu opracowującego projekt będzie wchodziła osoba/y posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.6 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Lipowcu celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Realizacja niniejszego projektu będzie uwzględniać maksymalną ochronę danego zabytku, poprzez utrzymanie oryginalnego kształtu, utrwalenie detali architektonicznych, odtworzenie podziałów stolarek itp. Dany zabytek posiada indywidualnie zaprojektowane kształty bryły, detale architektoniczne, podziały otworów, czy materiały z których jest wykonany. Dlatego projekt uwzględnia zastosowanie nowoczesnych rozwiązań modernizacyjnych. W skład zespołu opracowującego projekt będzie wchodziła osoba/y posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.7 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo- świetlica GOKSiR** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Najmowie celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Świetlicę wskazano jako

jedną z przestrzeni zdegradowanych, która posiada wysoki potencjał rozwoju. Po przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji może zostać wykorzystana jako miejsce spotkań, czy organizacji różnego rodzaju wydarzeń dla lokalnej społeczności z obszaru rewitalizacji. Projekt jest również ściśle powiązany z projektem 1.1, gdzie mogą być prowadzone działania związane ze wsparciem przedsiębiorczości (np. szkolenia). Zamierzonym efektem inwestycji jest wsparcie integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, dzięki modernizacji infrastruktury społecznej. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

2.8 Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu - projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu znajdującego się na dz. nr 3/15. Inwestycja wynika ze wskazanej na etapie diagnozy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji możliwości wykorzystania zdegradowanej przestrzeni na cele aktywizacji społecznej. Dany teren daje duże możliwości zagospodarowania go pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym i przystosowaniem go dla osób w różnym wieku. Dane miejsce mogło by się stać przestrzenią integracji wielopokoleniowej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

2.9 Modernizacja boiska sportowego w Najmowie – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego w Najmowie wraz z budową budynku sanitarnego z szatniami i trybunami. Dodatkowo działanie obejmuje budowę boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni EPDM. Projekt jest wynikiem potrzeby modernizacji i rozbudowy istniejącego boiska celem poprawy jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w obszarze rewitalizacji. Efektem działania będzie stworzenie wysokiej jakości, atrakcyjnej przestrzeni publicznej, która wspiera aktywizację i integrację lokalnej społeczności. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

2.10 Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku – projekt obejmuje kompleksową rewitalizację zespołu dworsko-parkowego w Sumówku. Celem inwestycji jest utworzenie infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej (odtworzenie świetlicy wiejskiej) i gospodarczej. Park będzie pełnił również funkcje ogólnodostępnej przestrzeni publicznej o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców i turystów. Projekt jest ściśle powiązany z projektem społecznym 1.1, jako jedno z miejsc realizacji zadań w przywołanym projekcie (np. prowadzenie szkoleń). Efektem realizacji działania jest stworzenie miejsce aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji zarówno pod względem społecznym, jak i zawodowym. Realizacja niniejszego projektu będzie uwzględniać maksymalną ochronę zespołu dworsko-parkowego, poprzez utrzymanie oryginalnego kształtu bryły dworu, utrwalenie jego detali architektonicznych, odtworzenie podziałów stolarek, a także zachowanie historycznej kompozycji założenia parkowego, istniejącego zagospodarowania terenu i zadrzewienia. Dwór posiada indywidualnie zaprojektowane kształty bryły, detale architektoniczne, podziały otworów, czy materiały z których jest wykonany. Dlatego projekt uwzględnia zastosowanie nowoczesnych rozwiązań modernizacyjnych. W skład zespołu opracowującego projekt będzie wchodziła osoba/y posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków.

Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

- 2.11 Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku** – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego i modernizację oraz rozbudowę placu zabaw o nowych urządzeń siłowni zewnętrznej na dz. nr 199. Inwestycja ma na celu poprawę jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Sumówku. Projekt jest odpowiedzią na wskazaną w diagnozie możliwość aktywizacji pod kątem społecznym opisywanej zdegradowanej przestrzeni. Efektem działania jest wsparcie integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez poprawę jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, która może posłużyć jako miejsce organizacji spotkań, wydarzeń, czy imprez lokalnych. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 2.12 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Zbicznie** – projekt obejmuje kompleksową termomodernizację budynku Urzędu Gminy w Zbicznie. Celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej, a także zwiększenie jakości obsługi mieszkańców w Urzędzie Gminy. Działanie jest również powiązane z obydwooma projektami z przedsięwzięcia pierwszego i aktywnie wspiera ich realizację poprzez poprawę jakości infrastruktury społecznej wykorzystywanej do realizacji danych projektów społecznych. Budynek Urzędu Gminy znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jednak ze względu na uzasadniony wpływ na skuteczność realizacji projektów społecznych, których zlokalizowane są w budynku Urzędu, konieczna jest jego termomodernizacja. Dany projekt wywiera istotny wpływ na wyjście z sytuacji kryzysowej miejscowości włączonych do obszaru rewitalizacji. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność* lub z działania 3.3 *Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym*.
- 2.13 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji energetycznej budynku przedszkola w Zespole Szkół w Zbicznie** – projekt obejmuje kompleksową termomodernizację budynku przedszkola w Zespole Szkół w Zbicznie wraz z adaptacją poddasza na cele edukacji przedszkolnej. Projekt ma na celu poprawę jakości świadczonych usług edukacyjnych na terenie Gminy Zbiczno, w tym dla mieszkańców rewitalizowanych obszarów, których dzieci również uczęszczają do danej placówki. Zwiększenie jakości infrastruktury wychowania przedszkolnego wydatnie wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców z obszaru rewitalizacji, a przede wszystkim danej placówki. Inwestycja znajduje się poza obszarem rewitalizacji jednak bezpośrednio wpływa na mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich jakość życia, co bezpośrednio z innymi zaplanowanymi działaniami prowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 6.3.1 *Inwestycję w infrastrukturę przedszkolną*.

Lista **przedsięwzięć uzupełniających** koniecznych do osiągnięcia zamierzonych efektów rewitalizacji przedstawia się następująco:

- 1. Budowa budynku wielolokalowego przeznaczonego na mieszkania socjalne** – inwestycja ma na celu zwiększenie zasobu mieszkaniowego Gminy Zbiczno. Powstanie nowych mieszkań socjalnych jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Gminy, w tym

przede wszystkim mieszkańców rewitalizacji, którym ze względu na trudną sytuację życiową grozi wykluczenie społeczne.

2. **Przebudowa sieci kanalizacyjnej w Najmowie** – przedsięwzięcie obejmuje przebudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Najmowo. Przedsięwzięcie ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców danych miejscowości poprzez rozwój podstawowej infrastruktury technicznej.
3. **Budowa przydomowych i zbiorczych oczyszczalni ścieków w obszarze rewitalizacji** – projekt obejmuje promocję i wsparcie w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorczych oczyszczalni ścieków w sołectwach należących do obszaru rewitalizacji. Inwestycja ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców i poprawę jakości środowiska w Gminie.
4. **Modernizacja infrastruktury drogowej w obszarze rewitalizacji** – przedsięwzięcia obejmuje modernizację publicznych dróg gminnych poprawiających dostępność komunikacyjną obszaru rewitalizacji z pozostałymi miejscowościami gminy. Przedsięwzięcie wykracza poza ścisły obszar rewitalizacji, jednak jest to uzasadnione ze względu na rodzaj inwestycji (infrastruktura liniowa) i znaczny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Tabela 15. Zestawienia głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL REWITALIZACJI: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności									
Kierunek działań: Aktywizacja zawodowa mieszkańców									
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	1. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	1.1 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno – „Bądź przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”	S	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – projekt obejmuje przeprowadzenie działań szkoleniowo-doradczych polegających na przeprowadzeniu cyklicznych szkoleń dla osób planujących założyć własną działalność gospodarczą, a także prowadzenie punktu doradztwa biznesowego, gdzie będą mogli pozyskać informacje jak rozpocząć własną działalność gospodarczą, – projekt obejmuje wsparcie w formie bezwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia na osobę, – projekt skierowany jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji, 	Urząd Gminy Zbiczno	500 000	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych, – rozwój rynku pracy, – powstanie nowych miejsc pracy, – zmniejszenie stopy bezrobocia w obszarze rewitalizacji 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 5 os. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 5 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dane Urzędu Gminy, – ewidencja uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					jednak skorzystać z niego będą też mogli bezrobotni z innych miejscowości gminnych celem prowadzenie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i nie pogłębiania wewnętrznych różnic rozwojowych w gminie.				
CEL REWITALIZACJI: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności									
Kierunek działań: Aktywizacja zawodowa mieszkańców									
Kierunek działań: Aktywizacja społeczna mieszkańców									
		1.2 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej w Zbicznie	S	Gmina Zbiczno	projekt dotyczy utworzenia KIS-u, który realizują reintegrację zawodową i społeczną poprzez organizację takich działań jak: działania mające na celu pomóc w znalezieniu pracy, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub działalności w formie spółdzielni socjalnej, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw	Urząd Gminy Zbiczno	800 000	<ul style="list-style-type: none"> – integracja społeczna i rehabilitacja osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji, – rozwój rynku pracy, zmniejszenie stopy bezrobocia w obszarze rewitalizacji, – zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie– 30 os. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 5 os.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<ul style="list-style-type: none"> mieszkaniowych i socjalnych, a także staże, KIS zostanie utworzony przy Urzędzie Gminy w Zbicznie, projekt przewiduje zatrudnienie nowych pracowników lub podniesienie kwalifikacji obecnych w zakresie działań wymienionych w projekcie. 				Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> dane Urzędu Gminy, ewidencja uczestników projektu.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Podobszar nr 1 - Brzezinki	2. Zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, rozwój infrastrukturalny, ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego i wsparciem rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	2.1 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> wymiana i montaż nowych urządzeń dla placu zabaw i siłowni zewnętrznej, zagospodarowanie otoczenia: montaż ławek, stołów, wiaty, kamiennego stołu do tenisa stołowego, budowa oświetlenia i ogrodzenie terenu. 	dz. nr 76/5 Żmijewko	50 000	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Brzezinkach, stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców w celu integracji społecznej, poprawa warunków życia mieszkańców 	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 os. Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> dokumentacja techniczna

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									<ul style="list-style-type: none"> – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
		2.2 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, – docieplenie budynku, – wymiana drzwi i okien, – remont i adaptacja pomieszczeń na cele działalności świetlicy, – modernizacja systemu grzewczego z kominkowego na piec na pellet, – zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostatycznymi, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, – montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych 	Brzezinki część działki nr 230/2	400 000	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Brzezinkach, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 150 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Podobszar nr 2 – Lipowiec		CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy							
		Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny							
		2.3 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu	PF	Gmina Zbiczno	– wymiana i montaż nowych urządzeń dla placu zabaw i siłowni zewnętrznej, – zagospodarowanie otoczenia: budowa ławek, stołów, wiaty, miejsca do grillowania, zagospodarowanie otaczającej zieleni.	Lipowiec dz. 9/1	50 000	– poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Lipowcu, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, – poprawa warunków życia mieszkańców.	Wskaźnik produktu: – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. Sposób zmierzenia: – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.
		CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy							
		Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny							
		2.4 Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu	PF	Gmina Zbiczno	– modernizacja istniejącego boiska sportowego: wymiana nawierzchni, montaż nowych bramek, – zagospodarowanie otoczenia: budowa ogrodzenia, wiaty, montaż ławek,	Lipowiec dz. nr 54/1	100 000	– poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Lipowcu, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej.	Wskaźnik produktu: – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<ul style="list-style-type: none"> – urządzenie terenu zieleni wokół, – budowa boiska do mini kosza i siatkówki. 				<p>rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku									
		2.5 Adaptacja budynku po dawnej szkole podstawowej na mieszkania komunalne w Lipowcu	PF/T	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowa termomodernizacja budynku, remont elewacji, dachu, wymiana okien i drzwi, – remont pomieszczeń i adaptacja ich na mieszkania komunalne – utworzenie 2 nowych lokali, – zagospodarowanie otoczenia budynku poprzez utwardzenie terenu i uporządkowanie zieleni, – utworzenie 4 lokali 	Lipowiec 9A	300 000	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości infrastruktury społecznej na terenie gminy, – poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, – integracja lokalnej społeczności dzięki poprawie. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 10 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					tymczasowych w piwnicy budynku.				<ul style="list-style-type: none"> – techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – dane Urzędu Gminy, – ewidencja mieszkańców, – uzyskanie opinii lub uzgodnienia z Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dla zakresu prac zawartych w projekcie.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku									
		2.6 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, – docieplenie budynku, – wymiana drzwi i okien, – remont i adaptacja pomieszczeń na cele działalności świetlicy, – modernizacja systemu grzewczego z kominkowego na piec na pellet, – zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostatycznymi, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, 	Lipowiec dz. nr 61/4	200 000	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Lipowcu, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna,

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych				<ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów, - uzyskanie opinii lub uzgodnienia z Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dla zakresu prac zawartych w projekcie.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku									
Podobszar nr 3 – Najmowo		2.7 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo-świątlica GOKSiR	PF/T	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, - docieplenie fundamentów budynku, - wymiana drzwi zewnętrznych, - częściowa wymiana okien, - modernizacja systemu grzewczego z kominkowego na piec na pellet, - zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostaticznymi, - wymiana oświetlenia na 	Najmowo 8	300 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Najmowie, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 150 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna,

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					energooszczędne, montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych				<ul style="list-style-type: none"> protokoły odbioru robót budowlanych, ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
		2.8 Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja istniejącego placu zabaw, montaż nowych urządzeń, ławek, małej architektury, zagospodarowanie terenu nad stawem: montaż ławek, budowa kładki nad stawem, pomostu, pogłębienie zbiornika, przystosowanie obszaru do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, budowa miejsc parkingowych. 	Najmowo dz. nr 3/15	150 000	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej, stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, poprawa warunków życia mieszkańców. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 150 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokumentacja techniczna, protokoły odbioru robót budowlanych, ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy							
		Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny							
		2.9 Modernizacja boiska sportowego w Najmowie	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja płyty boiska, montaż kabin dla zawodników rezerwowych, zagospodarowanie otoczenia boiska, budowa trybun, budowa bieżni tartanowej o długości 100 m, - budowa boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni EPDM, - budowa budynku sanitarnego z szatniami. 	Najmowo dz. nr: 3/14, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49	400 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Najmowie, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 300 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - ankietyzacja mieszkańców, - dane Urzędu Gminy, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Podobszar nr 4 – Sumówko		CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy							
		Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny							
		Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku							
		CEL REWITALIZACJI: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		Kierunek działań: Infrastruktura na rzecz rozwoju przedsiębiorczości							
			2.10 Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku	PF/T/G	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - Dwór- zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji odtworzeniowej budynku, w tym m.in. wymiana pokrycia dachowego z dociepleniem, przebudowa dachu (wymiana więźby dachowej), wymiana okien, drzwi, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, wymiana instalacji c.o., wentylacji i klimatyzacji, wykonanie sanitariatów, termomodernizacja budynku, wyposażenie sal i pomieszczeń zgodnie z planowanym przeznaczeniem. - Park wraz z ogrodzeniem- zaprojektowanie i wykonanie aranżacji parku wokół dworu, budowa ogrodzenia 	Sumówko dz. nr: 193/1, 193/2	2 500 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań większych i wydarzeń kulturalnych, - wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, utworzenie nowych miejsc pracy, - poprawa warunków życia mieszkańców Sumówka.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					parkowego, modernizacja budynku gospodarczego dla celów obsługi dworku, wykonanie oświetlenia całego terenu wokół dworku- instalacje OZE, wykonanie małej architektury. - Przeznaczenie dworu na cele aktywizacji gospodarczej i społecznej – utworzenie świetlicy wiejskiej.				z rewitalizowanych obszarów, uzyskanie opinii lub uzgodnienia z Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dla zakresu prac zawartych w projekcie.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
		2.11 Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja boiska sportowego, zagospodarowanie otoczenia boiska i uporządkowanie zieleni, - modernizacja placu zabaw i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej, - zagospodarowanie otoczenia boiska, placu zabaw i siłowni zewnętrznej, częściowe utwardzenie terenu, budowa ścieżek, stojaków na rowery, ławek, stołów, miejsca 	Sumówko dz. nr 199	200 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Sumówku, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, - poprawa warunków życia mieszkańców. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0.46 ha <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych,

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					do grillowania.				– ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku									
Zbiczno		2.12 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Zbicznie	PF/T	Gmina Zbiczno	– docieplenie ścian zewnętrznych wraz z elewacją, przebudowa i docieplenie dachu, wymiana źródeł światła wewnętrznego i zewnętrznego na energooszczędne, wykonanie instalacji fotowoltaicznej na potrzeby użytkowe budynku.	Urząd Gminy Zbiczno	800 000	– poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej, – poprawa jakości środowiska naturalnego, – poprawa jakości świadczonych usług publicznych w gminie.	Wskaźnik produktu*: <ul style="list-style-type: none"> – liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. – liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu*: <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 500 os. – produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE – 2,5 kW <p>* Wskaźnik produktu i bezpośredniego rezultatu zależny od</p>

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									wybranego działania Sposób zmierzenia: – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy									
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny									
Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku									
		2.13 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji energetycznej budynku przedszkola w Zespole Szkół w Zbicznie	PF/T	Gmina Zbiczno	– docieplenie ścian zewnętrznych wraz z elewacją, przebudowa i docieplenie dachu, wymiana źródeł światła wewnętrznego i zewnętrznego na energooszczędne, wykonanie instalacji fotowoltaicznej na potrzeby użytkowe budynku, – adaptacja poddasza na cele prowadzenia edukacji przedszkolnej.	Zbiczno 150	1 000 000	– poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej, – poprawa jakości środowiska naturalnego, – poprawa jakości świadczonych usług wychowania przedszkolnego. – poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Wskaźnik produktu: – liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: – liczba osób korzystających z objętej wsparciem infrastruktury przedszkolnej – 45 os. Sposób zmierzenia: – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – dane Urzędu Gminy,

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									– ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, Ś – środowiskowy, G – gospodarczy

Tabela 16. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia*	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy		
	Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny		
	1	PF	1. Budowa budynku wielolokalowego przeznaczonego na mieszkania socjalne – Przedsięwzięcie obejmuje wybudowanie nowego budynku wielolokalowego w celu przeznaczenia na mieszkania socjalne dla osób potrzebujących. Inwestycja ma zwiększyć zasób mieszkaniowy w Gminie. Grupą docelową przedsięwzięcia są mieszkańcy obszaru rewitalizacji zagrożeni wykluczeniem społecznym lub wykluczeni społecznie, ze względu na trudną sytuację życiową. Efektem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa ich warunków bytowych.
	CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy		
	Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny		
	2	Ś	2. Przebudowa sieci kanalizacyjnej w Najmowie – projekt obejmuje przebudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Najmowo celem poprawy warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Grupą docelową projektu są mieszkańcy sołectwa Najmowo, gdzie stan istniejącej sieci kanalizacyjnych nie odpowiada potrzebom mieszkańców danego obszaru. Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków do życia mieszkańców sołectwa Najmowo.
	CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy		
	Kierunek działań: Gmina przyjazna środowisku		
3	Ś	3. Budowa przydomowych i zbiorczych oczyszczalni ścieków w obszarze rewitalizacji – projekt obejmuje promocję i wsparcie w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorczych oczyszczalni ścieków w sołectwach należących do obszaru rewitalizacji. Inwestycja ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców i poprawę jakości środowiska w obszarze rewitalizacji.	
CEL REWITALIZACJI: Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy			
Kierunek działań: Rozwój infrastrukturalny			
4	PF	4. Modernizacja infrastruktury drogowej w obszarze rewitalizacji – przedsięwzięcia obejmuje modernizację następujących publicznych dróg gminnych, łączących takie miejscowości jak: – Sumowo – Sumówko – Pokrzydowo – Lipowiec, – Żmijewko - Brzezinki Przedsięwzięcie ma na celu poprawić wewnętrzną dostępność komunikacyjną obszaru rewitalizacji z pozostałymi miejscowościami w Gminie. Modernizacja dróg wpływa również na wzrost poziomu bezpieczeństwa. Grupą docelową są mieszkańcy Sumówka, Lipowca i Brzezinek. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie również wzrost mobilności mieszkańców.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

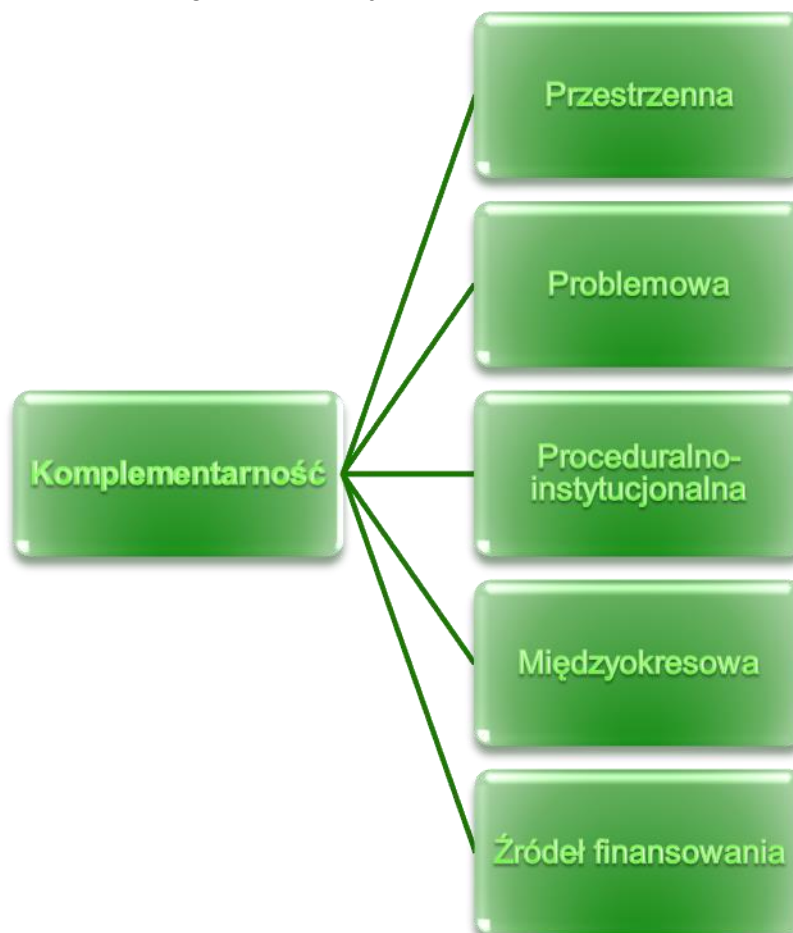
* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, Ś – środowiskowy, G – gospodarczy

5.2. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych, których celem jest wyjście z sytuacji kryzysowej obszarów zdegradowanych. Wszystkie przedsięwzięcia i wynikające z nich projekty są zgodne z cechami charakteryzującymi właściwie wykonany program rewitalizacji przedstawiony w ZPPR. W poniższych podrozdziałach opisano mechanizmy zapewniania komplanarności programu, a także mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji powstania i wdrażania GPR

5.2.1. Mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WK-P. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Ryc. 4. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-

instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla jej konkretnych wymiarów został przedstawiony poniżej.

Komplementarność **przestrzenna** została zachowana dzięki skupieniu się wszystkich projektów na wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia pierwszego i drugiego swym zasięgiem oddziaływania obejmują obszar rewitalizacji, lub wpływają na pozytywnie na występujące w nim negatywne zjawiska społeczne (przedsięwzięcie 1). Projekty infrastrukturalne dotyczą inwestycji na obszarze rewitalizacji i przywróceniu lub nadaniu nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom. Przedsięwzięcia są skoncentrowane na wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji i przeznaczone dla mieszkańców danych podobszarów. Przedsięwzięcia społeczne mogą mieć szerszą skalę oddziaływania i wpływać pozytywnie na pozostałe obszary.

Komplementarność **problemowa** przedsięwzięć rewitalizacyjnych została zachowana. GPR obejmuje wszystkie sfery działań rewitalizacyjnych, które są wyrażone w projektach, czyli: sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa. Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dopiero wtedy prowadzi do skutecznej i kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Wszystkie główne projekty wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na obszar we wszystkich aspektach prowadząc do skutecznego i kompleksowego wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Przede wszystkim zaplanowane inwestycje i działania oddziałują na zdiagnozowane problemy społeczne w postaci bezrobocia i wysokiego odsetku osób korzystających z pomocy społecznej, co świadczy o trudnej sytuacji materialnej danej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dla nich zostały zawarte w programie działania pomocowe w postaci projektów pomagających powrócić na rynek pracy, a także do aktywnego życia społecznego (przedsięwzięcie 1). Dodatkowym wsparciem dla poprawy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji i utrwaleniu pozytywnego efektu działań miękkich jest zaplanowany szereg projektów z przedsięwzięcia drugiego. Zawiera on zbiór inwestycji poprawiających jakość i warunki życia w obszarze rewitalizacji, tj. modernizację i rozbudowę infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej (plac zabaw, świetlice wiejskie, siłownie zewnętrzne, boiska, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, parki), infrastruktury technicznej, infrastruktury na aktywizacji gospodarczej (adaptacja budynków pod działalność gospodarczą).

Komplementarność **źródeł finansowania** została zachowana we wszystkich projektach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne Gminy Zbiczno. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i ich szacunkowa wielkość została przedstawiona w podrozdziale 5.4. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Komplementarność **międzyokresowa** została zachowana dzięki integracji działań już realizowanych i zaplanowanych na terenie gminy zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Zbiczno na lata 2016-2026 (Uchwała Nr XVII/94/2016 Rady Gminy Zbiczno z dnia 26 stycznia 2016 r.) z przedsięwzięciami zaproponowanymi w GPR. Projekty rewitalizacyjne i przedsięwzięcia uzupełniające nie kolidują z przedsięwzięciami zawartymi w WPF. Natomiast niektóre projekty ujęte w prognozie zostały zawarte w programie, a są to:

- Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Zbiczno – Poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków,
- Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy – poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę sieci wodociągowej.

5.2.2 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji podjętego Uchwałą Rady Gminy Zbiczno nr XXVII/138/2016 z dnia 27 września 2016r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno i jest zgodny z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Zbiczno przystąpiła do opracowania GPR. Pierwszym krokiem było zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy, predysponujących dane obszary do działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono kilka spotkań i konsultacji społecznych na różnych etapach tworzenia programu rewitalizacji. Jako pierwsze przeprowadzono konsultację społeczną projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno. Konsultacje przeprowadzono w dniach 15.07.2016 r. do 16.08.2016 r. w formie:

- spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, gdzie omówiono propozycje wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno, które odbyło się dnia 18.07.2016 r.,
- zbierania uwag ustnych w dniach od 15.07.2016 r. – 16.08.2016 r.,
- zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej w dniach od 15.07.2016 r. – 16.08.2016 r.

Kolejnym etapem włączenia w proces sporządzania GPR były konsultacje społeczne w sprawie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 r. Po sporządzeniu projektu, Wójt przeprowadza konsultacje społeczne. o rozpoczęciu i o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Spośród proponowanych form konsultacji wybrano:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- spotkanie, debatę i zbieranie uwag ustnych.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołuje się Komitet Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także w dalszych etapach wdrażania GPR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji. Zostaje on powołany na podstawie Uchwały Rady Gminy, która ustala dokładnie zasady wyznaczania składu i działania Komitetu. Wójt niezwłocznie po podjęciu uchwały

przez Radę Gminy powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Wójt.

Na podstawie projektu Uchwały w sprawie wyznaczenia składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji określono następujące, podstawowe zasady funkcjonowania Komitetu:

- Komitet może liczyć maksymalnie nie więcej niż 20 członków,
- kadencja Komitetu trwa do czasu zakończenia procesu rewitalizacji,
- Komitet wybiera Prezydium Komitetu w skład którego wchodzi: Przewodniczący Komitetu i Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- Przewodniczący Komitetu kieruje pracami Komitetu, lub w razie jego nieobecności Zastępca Przewodniczącego,
- Przewodniczący Komitetu zwołuje posiedzenia Komitetu, w tym:
 - ustala porządek i termin obrad Komitetu w porozumieniu z Wójtem Gminy Zbiczno,
 - przewodniczy obradom Komitetu i reprezentuje go,
 - zaprasza na posiedzenia Komitetu, w porozumieniu z Wójtem Gminy Zbiczno, przedstawiciele organów, instytucji i organizacji, które nie są reprezentowane w Komitecie,
 - inicjuje i organizuje prace Komitetu;
- Uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny.

Komitet Rewitalizacji powinien zostać powołany dla całego obszaru rewitalizacji, celem kompleksowej koordynacji prowadzenia działań rewitalizacyjnych prowadzonych w ramach GPR. Jego głównym zadaniem jest przestrzeganie rzetelnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Komitet powinien zostać powołany nie później niż 3 miesiące po uchwaleniu GPR.

5.3. MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Poszczególne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne przedstawione w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 mogą być finansowane z RPO WK-P w ramach, którego została przeznaczona największa kwota na dofinansowania rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. ZPPR przedstawiają szczegółowo możliwe źródła finansowania działań rewitalizacyjnych wg danych osi priorytetowych. Priorytetem GPR jest zaplanowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych występujących na obszarze rewitalizacji, które są finansowane w ramach EFS. Projekty o charakterze społecznym, ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, zmniejszające skalę ubóstwa i wykluczenia społecznego, czy spadek bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P przede wszystkim w ramach **Osi priorytetowej 8. Aktywni na rynku pracy** i **Osi priorytetowej 9. Solidarne Społeczeństwo** (obie EFS) oraz w ramach Osi priorytetowej **7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność**(EFRR). Działania i poddziałania w ramach których mogą być dofinansowane przedsięwzięcia bezpośrednio dotyczące rewitalizacji to:

- *Działanie 8.3 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie,*
- *Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne,*
- *Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.*

Pozostałe działania i poddziałania które RPO WK-P wymienia jako wsparcie dla działań rewitalizacyjnych to:

- *Działanie 8.1 Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy,*
- *Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie na rzecz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia,*

Pozostałe przedsięwzięcia uzupełniające w ramach RPO WK-P będą wspierane z EFRR. Są one niezbędnym uzupełnieniem i mają charakter pomocniczy dla działań o charakterze społecznym. Pozostałe działania i poddziałania, które są podstawą finansowania przedsięwzięć i poszczególnych projektów to:

- *Poddziałanie 1.4.3 Rozwój infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego,*
- *Działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych,*
- *Działanie 2.2 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego oraz zasobów nauki, kultury i dziedzictwa regionalnego,*
- *Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym,*
- *Poddziałanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych,*
- *Działanie 4.3 Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej,*
- *Działanie 4.4 Ochrona i rozwój zasobów kultury,*
- *Działanie 5.1 Infrastruktura drogowa,*
- *Poddziałanie 6.1.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną,*
- *Poddziałanie 6.1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną,*
- *Poddziałanie 6.3.1 Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną,*
- *Poddziałanie 6.3.2 Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego.*

GPR może również być finansowany ze różnego rodzaju krajowych źródeł, np.:

- **System Zielonych Inwestycji** – sprowadzają się do stworzenia i wzmacniania proekologicznego efektu wynikającego ze zbywania nadwyżek jednostek AAU (jednostki przyznanej emisji w systemie ONZ),
- **NFOŚiGW Lemur – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej** – Celem programu jest uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej,
- **program priorytetowy NFOŚiGW Sowa** – wsparcie przedsięwzięć z zakresu modernizacji oświetlenia ulicznego oraz montażu urządzeń do inteligentnego sterowania oświetleniem, montażu sterowalnych układów redukcji mocy oraz stabilizacji napięcia zasilającego,
- **program priorytetowy BOCIAN** – celem programu jest zwiększenie produkcji energii z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, które ograniczają bądź pozwalają uniknąć emisji CO₂,
- **Fundusz Termomodernizacji i Remontów** – celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów, którzy realizują przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe, a także wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokaty kwaterunkowe,

- **Fundusz Dopłat** – jest rządowym programem wsparcia budownictwa socjalnego, którego dysponentem jest Bank Gospodarstwa Krajowego. Celem jest zwiększenie zasobu lokali i pomieszczeń służących zaspokojeniu potrzeb osób najuboższych,
- **Fundusz Muncypalny** – jest długoterminowym inwestorem finansowym, którego działalność polega na współfinansowaniu inwestycji w obszarze nieruchomości kubaturowych realizowanych przez gminy lub przez podległe im spółki,
- **Gwarancja de minimis** – jest to jedna z form pomocy de minimis udzielana w ramach dopuszczalnej pomocy publicznej na zabezpieczenie spłaty kredytu obrotowego lub inwestycyjnego dla mikro-, małego lub średniemu przedsiębiorcy (MŚP). Gwarancja de minimis, nie stanowi dotacji pieniężnej i nie wiąże się bezpośrednio z przekazaniem środków finansowych przedsiębiorcy i nie rodzi żadnych skutków podatkowych. Tego typu pomoc może zostać udzielona w ramach założeń *projektu nr 2. Aktywizacja osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych* i *projektu nr 3. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia* z przedsięwzięcia głównego, jako jedno ze źródeł finansowania w ramach pomocy publicznej.

5.4. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH

Niniejszy rozdział przedstawia harmonogram i szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych wynikających z przedsięwzięć głównych, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 17. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmiot/y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			
							%	mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	2017-2018	1.1	S	1. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Zbiczno	500 000	85	425 000	EFS	Gmina Zbiczno		
	2017-2022	1.2	S		Gmina Zbiczno	800 000	85	680 000	EFS	Gmina Zbiczno		
	2019-2020	2.1	PF	2. Zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, rozwój infrastrukturalny, ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego i wsparciem rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	Gmina Zbiczno	50 000	85	42 500	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2019-2021	2.2	PF		Gmina Zbiczno	400 000	85	340 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2019-2020	2.3	PF		Gmina Zbiczno	50 000	85	42 500	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2021-2022	2.4	PF		Gmina Zbiczno	100 000	85	85 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2017-2020	2.5	PF/T		Gmina Zbiczno	300 000	50	150 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2020-2021	2.6	PF/T		Gmina Zbiczno	200 000	85	170 000	EFRR	Gmina Zbiczno		

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmiot/y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			
							%	mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	2021-2022	2.7	PF		Gmina Zbiczno	300 000	85	255 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2019-2020	2.8	PF		Gmina Zbiczno	150 000	85	127 500	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2017-2019	2.9	PF/G		Gmina Zbiczno	400 000	85	340 00	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2021-2022	2.10	PF/T/G		Gmina Zbiczno	2 500 000	85	2 125 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2019-2020	2.11	PF		Gmina Zbiczno	200 000	85	170 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2017-2018	2.12	PF/T		Gmina Zbiczno	800 000	85	680 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2020-2022	2.13	PF/T		Gmina Zbiczno	1 000 000	85	850 000	EFRR	Gmina Zbiczno		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* pełne nazwy projektów podano w liście poniżej

** typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, Ś – środowiskowy, G – gospodarczy

Przedsięwzięcie 1:

1.1 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy”

1.2 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej w Zbicznie

Przedsięwzięcie 2:

2.1 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach

2.2 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach

2.3 Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu

2.4 Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu

2.5 Adaptacja budynku po dawnej szkole podstawowej na mieszkania komunalne w Lipowcu

2.6 Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu

2.7 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo - świetlica GOKSiR

2.8 Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu

2.9 Modernizacja boiska sportowego w Najmowie

2.10 Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku

- 2.11 Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku
 2.12 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Zbicznie
 2.13 Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji energetycznej budynku przedszkola w Zespole Szkół w Zbicznie

Możliwe źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia *	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	1	PF	1. Budowa budynku wielolokalowego przeznaczonego na mieszkania socjalne	800 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	2	Ś	2. Przebudowa sieci kanalizacyjnej w Najmowie	2 000 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	3	Ś	3. Budowa przydomowych i zbiorczych oczyszczalni ścieków w obszarze	500 000	EFRR	Gmina Zbiczno		
	4	PF	4. Modernizacja infrastruktury drogowej w obszarze rewitalizacji	2 000 000	EFRR	Gmina Zbiczno		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, Ś – środowiskowy, G – gospodarczy

Obecny harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych i przedsięwzięć przewiduje równomierne rozłożenie zadań na okres obowiązywania programu, czyli do 2022 r. Projekty z przedsięwzięcia pierwszego odnoszą się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji. W pierwszej kolejności zostaną wprowadzone dwa projekty ukierunkowane na przeciwdziałanie problemom społecznym takim jak bezrobocie i niski poziom samowystarczalności ekonomicznej, a także problemu ze sfery gospodarczej – niskiej przedsiębiorczości. Pierwszy projekt (1.1 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno – „Bądź przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”) odnosi się do wsparcia merytorycznego i finansowego dla osób zamierzających założyć własną działalność gospodarczą. Działanie to jest ukierunkowane na wzrost przedsiębiorczości, mierzony liczbą powstałych nowych podmiotów gospodarczych. Projekt przyczynia się również do zmniejszenia stopy bezrobocia na obszarach rewitalizowanych poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Natomiast, drugi z projektów społecznych (1.2 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej w Zbicznie) odpowiada za wsparcie w aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem. Projekt jest wynikiem zdiagnozowanego wysokiego odsetku osób korzystających z pomocy społecznej, co świadczy o problemach finansowych spowodowanych trudną sytuacją życiową. Dlatego w ramach przeciwdziałania danemu negatywnemu zjawisku zaplanowano utworzenie Klubu Integracji Społecznej, którego misją jest reintegracja społeczna i zawodowa osób wymagających wsparcia.

Obydwa działania rozpoczynają się w 2017 r., żeby jak najszybciej, pozytywnie oddziaływać na obszar rewitalizacji. Projekt 1.1 ma zostać zrealizowany do 2022 r., natomiast projekt 1.2 do 2020 r. Działania te mają na celu poprawę sytuacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Jednakże, ich realizacja powinna zostać wsparta przez odpowiednie działania infrastrukturalne. Przyczyniają się one do poprawy warunków życia mieszkańców co sprzyja integracji lokalnej społeczności, aktywizacji gospodarczej i stworzeniu nowych miejsc pracy.

Projekty z przedsięwzięcia drugiego nastawione są na bezpośrednią poprawę sytuacji infrastrukturalnej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej. Wszystkie działania zawarte w przedsięwzięciach głównych są ze sobą zintegrowane i oddziałują na obszar rewitalizacji celem prowadzenia kompleksowej rewitalizacji, które prowadzi do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów.

Projekty będą realizowane w kilku etapach. Do 2020 roku, zaplanowana jest realizacja łącznie 7 projektów (2.1, 2.3, 2.5, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12). Wdrożenie danych projektów w pierwszej kolejności wynika z potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej (boiska, place zabaw, siłownie, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i mieszkania komunalne w Lipowcu), a także wsparciu przedsiębiorczości (termomodernizacja Urzędu Gminy – wsparcie miejsca realizacji projektów społecznych). Jednym z projektów realizowanych w tym czasie będzie adaptacja budynku po dawnej szkole w Lipowcu na mieszkania komunalne. Takie działanie wydatnie wspiera realizację projektów społecznych poprzez poprawę warunków bytowych mieszkańców, co również prowadzi pośrednio do reintegracji społeczno-zawodowej realizowanej przez działania miękkie. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy zaplanowana na lata 2017-2018 ma bezpośredni wpływ i powiązanie z przedsięwzięciem 1. To właśnie tam mają być realizowane działania z zakresu wsparcia przedsiębiorczości i osób wykluczonych społecznie z obszaru rewitalizacji. Lokalizacja działania w siedzibie Urzędu jest uzasadniona przestrzennie. Każdy podobszar jest położony na obrzeżach Gminy, dlatego odległość do siedziby Urzędu jest podobna z każdego z nich.

Drugim powodem zlokalizowania tam działań rewitalizacyjnych jest sprawne funkcjonowanie jednostek powołanych w przedsięwzięciu 1 związane z tym, że Urząd Gminy będzie odpowiedzialny za ich realizację. Część działań z przedsięwzięcia pierwszego będzie mogła być realizowana bezpośrednio na obszarze rewitalizacji, dzięki zmodernizowaniu świetlic wiejskich, które jednak ze względu na rozłożenie kosztów w czasie będzie przebiegać etapowo.

Do 2023 r. przewidziano realizację kolejnych 6 projektów, a są to:

- Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach,
- Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu,
- Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu,
- Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo- świetlica GOKSiR,
- Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku,
- Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej termomodernizacji energetycznej budynku przedszkola w Zespole Szkół w Zbicznie

Są to ważne projekty wspierające zmiany przestrzenno-funkcjonalne, które rozwijają niezbędną infrastrukturę na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej. W latach 2019-2021 przewidziano kompleksową termomodernizację świetlicy wiejskiej w Brzezinkach. Obiekt jest miejscem spotkań i organizacji różnych wydarzeń dla społeczności lokalnej. Jego obecny stan techniczny uniemożliwia odpowiednie wykorzystanie budynku przeznaczonego na cele aktywizacji społecznej. Świetlica mogła by służyć aktywizacji gospodarczej mieszkańców jako miejsce szkoleń dla osób planujących założyć własną działalność gospodarczą.

Jednym z największych projektów i najważniejszych projektów jest rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku w latach 2021-2022. Po przeprowadzonych działaniach aktywizujących społeczność zostanie utworzona odpowiednia infrastruktura na cele zarówno aktywizacji społecznej i gospodarczej. Dwór zostanie zaadaptowany na potrzeby świetlicy wiejskiej i lokalu przeznaczonego na działalność gospodarczą dla osób z obszaru rewitalizacji, które brały udział w projekcie 1.1 lub 1.2. Park stworzy natomiast nową przestrzeń publiczną, które będzie miejscem integracji wszystkich grup wiekowych. Zostanie również wyeksponowana historia tego miejsca i zachowane walory architektoniczne i urbanistyczne całego założenia zespołu dworsko-parkowego.

Realizacja projektów z przedsięwzięcia drugiego uwzględnia ich równomierne rozłożenie w perspektywie obowiązywania GPR celem rozłożenia kosztów danych działań rewitalizacyjnych. W pierwszej kolejności realizowane będą projekty, które najbardziej wpłyną ograniczenie bądź eliminację negatywnych zjawisk wykazanych w diagnozie. Następnie, sukcesywnie będą wprowadzane kolejne działania wyprowadzające z sytuacji kryzysowej obszar rewitalizacji.

Przedsięwzięcia uzupełniające są równomiernie rozłożone w okresie obowiązywania GPR i bezpośrednio wspierają przedsięwzięcia główne. Jednak na etapie tworzenia programu nie można ich dokładnie zidentyfikować indywidualnie, ale ich wdrożenie jest oczekiwane ze względu na osiągnięcie zamierzonych efektów rewitalizacji określonych w celach.

5.5. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Zbiczno.

Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno odpowiedzialny jest Wójt Gminy Zbiczno. Organem wspomagającym Wójta jest Komitet Rewitalizacji. Szczegółowy opis Komitetu Rewitalizacji przedstawia podrozdział 5.2.2. Natomiast za realizację GPR odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta. Zespół będzie aktywnie współpracował z Komitetem Rewitalizacji i będzie odpowiadał za:

- koordynację wdrażania GPR,
- aktualizacje założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych przedsięwzięć),
- aktualizacje danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- organizację systemu monitoringu GPR,
- współpracę z partnerami społecznymi,
- opracowywanie raportów z realizacji GPR i przedstawienie ich opinii publicznej,
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu pozyskanie inwestorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej),
- stałą współpracę z Komitetem Rewitalizacji i Wójtem we wdrażaniu, aktualizacji założeń, organizacji monitoringu GPR oraz promocji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować GPR. Formami dialogu społecznego będą organizowane przez Zespół ds. rewitalizacji: spotkania, debaty i konferencje z udziałem Komitetu Rewitalizacji i pozostałymi interesariuszami.

W skład Zespołu powinny wchodzić co najmniej dwie osoby. Pierwsza osoba odpowiedzialna za stronę merytoryczną wdrażania GPR wyznaczona z upoważnienia Wójta Gminy Zbiczno, która będzie kierownikiem zespołu i będzie odpowiedzialna za realizację ww. zadań. Drugą osobą będzie członek Komitetu Rewitalizacji wyznaczony do współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji. Komitet jest organem opiniotwórczo-doradczym Wójta, który powinien w jak najszerszym zakresie uczestniczyć w procesie wdrażania GPR. Dlatego wyznaczona osoba będzie pełniła funkcję łącznika Komitetu z Zespołem i przedstawiała opinię interesariuszy rewitalizacji reprezentowanych przez Komitet.

Kierownikowi zespołu mogą podlegać inne osoby współodpowiedzialne za realizację powyższych zadań. W zależności od potrzeb skład zespołu może liczyć do 4 członków (kierownik, Członek komitetu Rewitalizacji, 2 osoby odpowiedzialne za sprawne działanie zespołu, realizację zadań i spraw bieżących podległe kierownikowi – nie będące członkami Komitetu Rewitalizacji).

Opracowanie i uchwalenie GPR prowadzi do obowiązku dostosowania brzmienia załącznika do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy (WPF). Rada gminy ma obowiązek niezwłocznego wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w Art. 226 ust. 3 Ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Wprowadzenie tych danych możliwe jest jednak wyłącznie w przypadku, gdy ich zakres i stopień szczegółowości umożliwiają zamieszczenie przedsięwzięcia (projektu) w WPF.

W rozumieniu ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcia to wieloletnie programy, projekty lub zadania – jest to zatem kategoria szeroka, umożliwiająca zarówno uwzględnienie pojedynczych inwestycji (np. modernizacja świetlicy wiejskiej), jak i bardziej złożonych programów np. interwencji społecznej.

Jeżeli dane dotyczące przedsięwzięć uzupełniających nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych, a zatem niezwłocznie po określeniu dla inwestycji parametrów wpisywanych do WPF.

5.6. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za systematyczną ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Ocena będzie polegać, po pierwsze na sprawdzeniu czy treść programu jest aktualna i odpowiada stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń mających znaczenie dla realizacji GPR. Po drugie, w jakim stopniu przedsięwzięcia i dane projekty zaplanowane w GPR zostały zrealizowane w przyjętym harmonogramie.

Zespół jest zobowiązany do składania raportów z wdrażania GPR Wójtowi Gminy Zbiczno oraz prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia. Raport i prognoza będzie sporządzana co najmniej raz na 2 lata i będzie stanowić podstawę oceny GPR, którą Wójt przedstawia do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji, oraz udostępniania wszystkim interesariuszom rewitalizacji za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Zbiczno.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również organizował spotkania z Komitetem Rewitalizacji, władzami Gminy Zbiczno i pozostałymi interesariuszami (minimum raz do roku), na których będzie przedstawiony stopień realizacji programu, potrzeby aktualizacji GPR oraz dalsze kierunki działań rewitalizacyjnych, a także sprawy bieżące związane z prowadzoną rewitalizacją. Każdy z interesariuszy, dzięki tym spotkaniom będzie miał wkład w proces rewitalizacji realizowany na terenie Gminy Zbiczno. Interesariusze będą mogli składać wnioski i sugestie co do zmian w programie i razem z Zespołem i Komitetem tworzyć

i stale ulepszać model wdrażania, oceny i realizacji GPR. Liczba spotkań będzie uzależniona od aktualnych potrzeb.

Wspomniany wcześniej, raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne opisane za pomocą wybranych wskaźników produktu i wskaźników bezpośredniego rezultatu przyjętych w przedsięwzięciach głównych.
- sposób monitorowania i oceny przebieg procesu wdrażania przedsięwzięć uzupełniających, który zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i wskaźników rezultatu bezpośredniego w trakcie składania danego projektu w ramach konkursu o dofinansowanie z przypisanych działań RPO WK-P 2014-2020. Na etapie tworzenia dokumentu GPR nie wskazano konkretnych wskaźników i ich wartości,
- merytoryczną ocenę stopnia realizacji GPR wg harmonogramu,
- ocenę aktualności treści GPR,
- protokoły z przeprowadzonych spotkań, jako załączniki do raportu.

Realizacja GPR będą również podlegała monitorowaniu przez IZ RPO w przypadku gdy gmina realizuje projekty dofinansowane z RPO WK-P. W związku z tym Wójt Gminy Zbiczno będzie zobowiązany do przekazywania sprawozdań kwartalnych opisujących osiągnięte wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu bezpośredniego określonych działań/poddziałań RPO WK-P wybranych do konkretnych projektów z przedsięwzięcia głównego. Natomiast raz na dwa lata Wójt będzie zobligowany do przekazania sprawozdania zawierające informację w zakresie wybranych wskaźników stanu kryzysowego, który będzie zawierał:

- wartości bazowe i aktualne wskaźników,
- analizę wskaźników, w tym wyjaśnienie w przypadku gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność działań rewitalizacyjnych.

Prognoza realizacji programu powinna natomiast zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń GPR,
- wskazanie potrzeby aktualizacji GPR.

Po sporządzeniu, zaopiniowaniu i publikacji oceny, wójt nie podejmuje dalszych działań (w przypadku stwierdzenia aktualności GPR) albo występuje do rady gminy z wnioskiem o zmianę Programu (wobec stwierdzenia, że utracił on walor aktualności). Do wniosku załącza się opinię Komitetu. Opinia ta nie jest wiążąca dla wójta, co oznacza że nawet w przypadku istnienia rozbieżności w ocenie GPR, wójt uprawniony jest do podjęcia decyzji wynikającej z jego stanowiska.

Postępowanie w przedmiocie zmiany GPR może wynikać z oceny (opisanej powyżej), lecz może być również efektem innych działań (np. aktualizacji listy przedsięwzięć). Ustawa o rewitalizacji nie ogranicza zatem możliwości zmiany GPR wyłącznie do przypadków stwierdzenia nieaktualności programu. Co do zasady zmiana GPR następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany. Ustawa przewidziała jednak uproszczoną procedurę w przypadku określonej kategorii zmian. Procedura ta zakłada pominięcie etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych, w przypadku, gdy:

- zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR (dotyczy przedsięwzięć podstawowych – głównych),
- zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (brak wskazania obowiązku ustanowienia Strefy w niniejszym programie).

W zależności od stopnia wdrażania przedsięwzięć i projektów, a także możliwości finansowych Gminy Zbiczno, Gminny Program Rewitalizacji będzie aktualizowany w celu dostosowania go do aktualnych potrzeb. Odpowiedzialny za aktualizację programu będzie Zespół ds. rewitalizacji. Na podstawie raportów przedkładanych Wójtowi i wszystkim interesariuszom będzie wskazywana potrzeba aktualizacji GPR i zakres proponowanych zmian dotyczących realizowanych przedsięwzięć i projektów. W razie konieczności można zmienić zakres proponowanych działań rewitalizacyjnych, jednak należy pamiętać o osiągnięciu zakładanego efektu, który pozostaje niezmienny, czyli wyjściu ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji.

5.7. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 nie przewiduje niezbędnych zmian w:

- uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1777) dotyczącej zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany na drodze danej uchwały w terminie do 3 miesięcy po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

GPR przewidują aktualizację uchwały, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322) związanej z realizacją projektu głównego 2.5 Adaptacja budynku po dawnej szkole podstawowej na mieszkania komunalne w Lipowcu. Planowana realizacja projektu w latach 2017-2020. W wyniku inwestycji ma powstać 2 lokale komunalne i lokale tymczasowe, które powiększą ogólny zasób mieszkaniowy Gminy Zbiczno.

5.8. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, którą to strefę powołuje rada gminy. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Uchwała w sprawie ustanowienia strefy stanowi akt prawa miejscowego.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, bądź jego części nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowania instrumentów prawnych dedykowanych Strefie.

5.9. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niniejszy podrozdział omawia zakres wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych gminy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego swym zasięgiem obejmujących obszar rewitalizacji oraz wskazuje konieczność uchwalenia Miejscowych planów rewitalizacji ze wskazaniem ich granic, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także określa wytyczne dotyczące tych planów.

5.9.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, i nie wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany.

5.9.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany rewitalizacji konieczne do uchwalenia albo zmiany

Założenia i proces wdrażania GPR nie przewidują konieczności:

- uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach,
- uchwalenia nowych miejscowych planów rewitalizacji.

VI. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.), Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MliR/H 2014/20(01)/07/2015) i z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (Toruń, 4 maja 2016 r.). Powyższe dokumenty zawierają niezbędny zestaw informacji i reguł, które należy stosować w celu sporządzenia wysokiej jakości GPR

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci przedsięwzięć i wynikających z nich projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym terenie. Celem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. GPR stanowi również

podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy Unii Europejskiej.

GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa.

Przedsięwzięcia i projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze Gminy terenów górniczych.

Założenia projektów zawartych w GPR nie wpływają na zagospodarowanie terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

Prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie, i restauratorskie oraz inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu zabytków wpisanych do rejestru zabytków należy prowadzić zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków.

W przypadku obiektów i terenów ujętych w gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków przed planowanymi pracami polegającymi m.in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków, skwerów zieleni należy wystąpić każdorazowo do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zalecenia konserwatorskie. Wymienione powyżej prace należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dokumentacja projektowa, która będzie dotyczyć modernizacji i adaptacji obiektów zabytkowych ujętych w projektach rewitalizacyjnych w niniejszym GPR, będzie sporządzana przez zespoły projektowe, w skład, których będą wchodziły osoby posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Na etapie opracowania projektu należy określić, należy określić właściwe i skuteczne elementy do zapobieżenia degradacji zabytków w celu zachowania maksymalnie pełnej formy, oryginalnych materiałów.

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Zbiczno	17
Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Zbiczno	20
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD	22
Tabela 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno	32
Tabela 5. Bezrobotni na terenie Gminy Zbiczno.....	33
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno	34
Tabela 7. Podstawowe dane o udzielanej pomocy społecznej na terenie Gminy Zbiczno	36
Tabela 8. Udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na terenie Gminy Zbiczno .	37
Tabela 9. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze	38
Tabela 10. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1 000 mieszkańców	38
Tabela 11. Zmiany w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności.....	39
Tabela 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym	40
Tabela 13. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno – określenie czy dane sołectwo kwalifikuje się do włączenia do obszaru zdegradowanego biorąc pod uwagę wskaźnik wymieniony w tabeli (tak – pomarańczowe tło) lub określenie, że nie ma takiej potrzeby (nie – bez tła)	42
Tabela 14. Wskaźniki odpowiadające celom rewitalizacji.	55
Tabela 15. Zestawienia głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych	63
Tabela 16. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających	78
Tabela 17. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	85
Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe..	87

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Zbiczno na tle gmin powiatu brodnickiego	15
Ryc. 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Zbiczno	46
Ryc. 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno	47
Ryc. 4. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych.....	79

SPIS WYKRESÓW

<i>Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych ludności Gminy Zbiczno</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego</i>	<i>21</i>
<i>Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2014.....</i>	<i>33</i>
<i>Wykres 4. Zestawienie celów rewitalizacji i kierunków działań</i>	<i>51</i>
<i>Wykres 5. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć</i>	<i>57</i>

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na wrzesień 2016 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 788 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 r., poz. 225, ze zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 150, ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885, ze zm.).

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030),
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego,
- Kujawsko-Pomorski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020,
- Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2014-2022,
- Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012-2020 Gminy Zbiczno,
- Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2016-2020,

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Zbiczno.

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl